

VETVSTISSIMÆ TABVLAE AENEAE

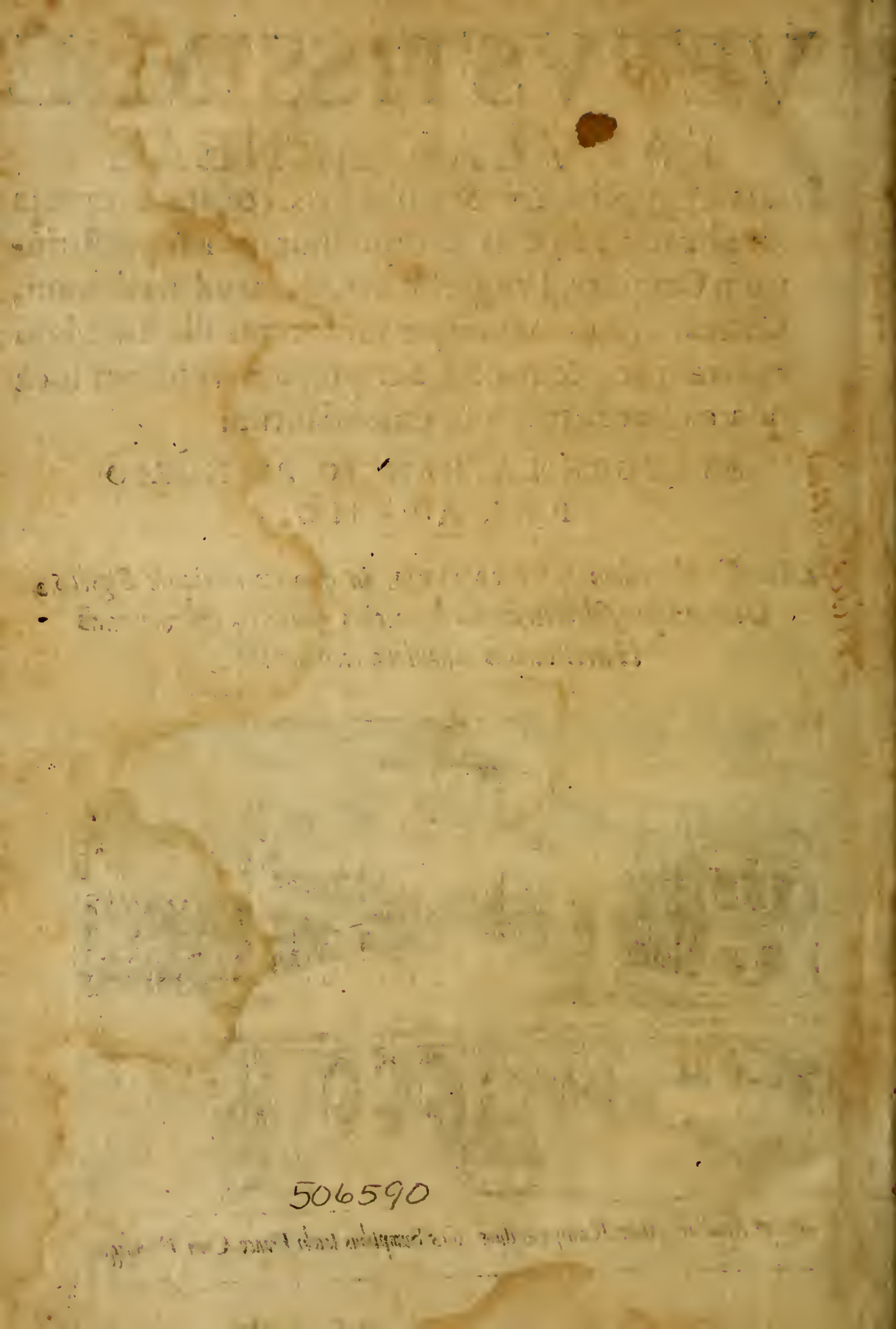
Sacris Ægyptiorum Simulachris cœlatæ accurata Explicatio, in qua antiquissimarum superstitionum Origines, Progressiones, Ritus ad Barbaram, Græcam, Romanamque Historiam illustrandam enarrantur, & multa Scriptorum veterum loca qua explanantur, qua emendantur:

AVCTORE LAVRENTIO PIGNORIO PATAVINO.

Accessit ab eodem AVCTARIVM, *in quo ex antiquis Sigillis, Gemmisque selectiora quædam eius generis, & veterum Hæreticorum amuleta exhibentur.*

Venetijs Apud Io: Anto: Rampazettum. 1605. Sumptibus Iacobi Franco. Cum Priuilegio.

506590

CAESARI BARONIO S. R. E. CARDINALI.

Laurentius Pignorius Pat. S.

RIMITIAS fructuum Regibus offerri antiquissimi, vt audio, moris fuit. eo, ni fallor, consilio vt præstantissimæ inter homines dignitati, & ad diuinam illam proxime accedenti iustus ea ratione, & legitimus honor persoluere tur. id mihi institutum adeo placuit, vt cum pridem adhortatione MARCI VELSERII VIRI AVGVSTANI Mensæ antiquissimæ explicationẽ tum instituissem tum absoluissem; eaq; Bibliothecæ tenebras perosa lucem publicam cogitare incepisset, decreuerim ego ingenij mei nouitium (vtinã non præcocem) fœtum amplissimo nomini tuo CÆSAR CARDINALIS inscribere. deterruit me aliquantisper conscientia imbecillitatis meæ. at moras nectentem impulit eximia primum probitas tua, quæ CLEMENTIS VIII. PONT. OPT. MAX. qui nunc felici Imperio Christianũ Orbem moderatur, beneuolentiã ad inuidiã vsq; & allicuit, & retinuit partam: tutela deinde studiorũ nostrorum, quorum tu non modo es ἀφροδίτη καὶ λύρα sed & Pater & Rex. quotus enim quisque eorum, qui in

his ſtudijs, tamquam ad Sirenum ſcopulos,con ſenuerunt, opes haſce humaniorum litterarum animumque adiecit ad ea ſacrarum litterarum monumenta illuſtranda, quibus tu magno rei Chriſtianæ bono veteres illos Patres æmulatus antiquitatis tenebras deterſiſti? factum eſt per egregias lucubrationes tuas, vt Caij, Hegeſippi, Africani, Euſebij operoſa illa nobiliaque volumina perijſſe minus moleſte feramus. & quod caput eſt inſanas te Nouatorum ſubſtructiones admotis Annalibus tuis quotidie euertentem boni omnes ſuſpiciunt & admirantur. his accedat deberi tibi ſummo iure hęc ab eo, qui MARCO CORNELIO maximi exempli EPISC. PAT. qui ſe iampridem totum ſuaq; tibi addixit, omnia debeat. laudabit ille familiaris ſui propoſitum, qui obſcuritati ſcriptorum ſuorum lucem clariſſimam prætenderit nominis tui. verum ne longiori ſermone morer tua tempora, quorum etiam momenta in vtilitatem publicam impenduntur, hæc omnia me impulerunt, vt commentariolum meum tibi dicarem, cui me quantus quantus ſum, iamdudum deſtinaram.. tu me pro humanitate tua patere in Clientum tuorum Album referri; ego viciſſim quatenus licuerit dabo operam, vt non indignum omnino in Clientelam tuam recepiſſe videare. Vale. Patauij.

INDEX.

A

B

C

Dagon

D

E

F

G

H

Hirun-

Mar-

pene

P

Q

R

S

Sire-

FINIS INDICIS.

GLi Eccellentiſsimi Signori Capi dell'Eccelſo Conſiglio di X. Infraſcritti. Hauuta fede dalli Signori Reformatori del Studio di Padoa, per relatione delli doi à ciò deputati, con giuramento cioè del Reuerendo P. Inquiſitor, & del Circ. Secretario del Senato Gio. Maraueglia, che nel Libro Intitolato Vetuſſimæ Tabulæ Aeneæ de Sacris Aegyptiorum Simulacris celatæ & accurate explicatio Auctore Laurentio Pignorio da eſſi veduto & letto, non ſi troua coſa alcuna contraria alla Santa Fede Cattolica, Principi, & buoni coſtumi concedono licentia, che poßi eſſer ſtampato in queſta Città.

Dat. Die 3. Septembris 1604.

D. Lorenzo Loredan
D. Antonio Lando
D. Zuſtinian Contarini
} Capi dell'Eccelſo Conſiglio di Diece.

Eccel. Cons. X. Secr.
Bonifacius Antelmi.

MENSÆ ISIACÆ EXPOSITIO.

AD CAESAREM BARONIVM CARD.

CAP I.

ORTARIS *me* MARCE VELSERE, *V. Cl. vt Tabulam illam puræ putæ antiquitatis insigne monumentum, quam* VINCENTIVS *Mantuæ* DVX, *e Petri Bembi Card. Musæo translatam iam diu domi habet, diducto quo obducitur antiquissimæ Historiæ Linteo, & in bono explicationis lumine quatenus licuerit collocatam, publice conspiciendam proponam. periculosæ plenum opus aleæ (ita cum Lyrico vate dicere liceat) tractari iubes, tractabitur tamen in tuæ spem gratiæ, quam etiam si discupere me dixero, miro tamen quo eius teneor desiderio vix fecero satis. rem igitur aggrediar optimis auspicijs tuis; eiusdem Tabulæ simulacra non* ἀλληγορικῶς, *sed ad veterum narrationum fidem pro viribus expositurus. odi enim ego si quis alius nimias illas, & a proposito plerumque alienas huiusmodi rerum interpretationes, quas in confirmationem labantium Fabularum Platonici, Præceptoris dogmatum parum memores, inuexerunt: satiusque duxi ignorationem* Euseb. lib. 3. de præpar. Euang. c. 3. Lib. 2. de Repub.

A fateri

fateri, quam erudito Lectori fastidio esse. Vtcumque res sit tuum erit Vir Cl. si quid peccatum agnoueris ignoscere primum; deinde cogitare me oneri, quod longe viribus meis impar imposuisti ferendo non esse. vt enim sileam rei propositæ difficultatem eam esse, vt per L. & amplius annos hæc siparia sibi explicari frustra peroptauerint Philologiæ amatores; torquent me profecto veterum Auctorum variæ, & distractæ sententiæ, quibus Aegyptiorum de Religione commenta ita exagitantur, vt consistere nullo modo queant. apud Herodotum Isis eadem est quæ Δημήτηρ, *idest Ceres Osiris idem qui Bacchus. Ideo placuit nonnullis Melampodem Amythaonis ex Aegypto in Greciam mysteria transtulisse. apud Diodorum Isis cum Luna, Cerere, & Iunone: Osiris cum Sole, Sarapide, Dionysio, Plutone, Ammone, Ioue, Pane in vnum veluti corpus rediguntur. Seruio, & Macrobio Isis, Terra, vel Natura rerum est; Osiris vero cum Adone, & Atide Sol, & hoc ex intima Aegyptiorum Theologia; legimus enim cultum fuisse apud Alexandrinos quoddam simulacrum, quod Osiridis, & Adonidis nomine venerabantur. idem apud Amathusios notauit Stephanus. immo & Byblij ambigebant vtrum quotannis rite lugerent, Osirin videlicet an Adonin. Plutarcho Osiris, Pluto, Bacchus, Sarapis, Apis, Oceanus, Sol, Sirius idem significant numen: Isis, Minerua, Proserpina, Luna, Thetys nomine dissident, re non item. Appuleio Isis, Deum mater,*

Lib. 2. Cedreno idem visum.

Refert Clemens in Protrept.

Lib. 1. cap. 2.

VIII. Aen. in fi.

Saturn. lib. 1. cap. 21.

Suidas in ἡραΐσκος.

Lucianus de Syr. Dea.

De Iside, & Osir.

Lib. 11. Metam.

ter, Minerua, Venus, Diana, Proserpina, Ceres, Iuno, Bellona, Hecate, Rhamnusia unicus Δαίμων *multiformi specie (ne ab eius verbis abeam) nomine mulijugo appellantur; vt non immerito a quibusdam Isis* Μυριώνυμος *fuerit dicta.* Plutarch. de Isid. *Heliodorus cum Plutarcho arcanum quidpiam prodit, Nilum Osiridem, Terram Isidem esse.* Lib. 9. Aethiop. *Statius Titana, Phœbum, Osirin, Mithran eosdem canit.* Lib. 1. Thebaid. *Marcianus Capella Solem, Serapin, Mithran, Ditem, Typhonem, Atyn, Ammonem, Adonin unica nomenclatione differre aßeuerauit,* Lib. 2. de Nupt. Philol. *& alibi, Soli Lunæque diuersitatem gentium innumera vocabula sociasse affirmat.* Lib. 8. de Nupt.

Hosce Scopulos, vt euaderent fuerunt qui Sarapidem, & Isidem in Gemmis ita scalpendos curarent.

Vt non ab re Capuæ legatur in antiquo marmore.

TE. TIBI
VNA. QVÆ
ES. OMNIA
DEA ISIS &c.

Præterea, quod talia inquirenti maiores tenebras offundere possit, non liquet vtrum Osiris fuerit Isidis maritus an frater vel filius. Diodorus enim, & Li.1.de Nupt. Phil. &c. *Marcianus maritum, Plutarchus fratrem & maritum,* Lib. 1. c. 21. *Lactantius, & Minucius felix filium,* Lib. 3. de præ. par. Eu. c. 3. *Eusebius maritum, fratrem, & filium fuisse scribunt.* Syntagm. 8. *quod si animaduertißet Gyraldus Lactantium appellantem Osirin Isidis filium non reprehendisset. huius controuersiæ vestigium extat in antiqua gemmæ scalptura, in qua Osiris cum triplici pene ad Pamilitia indicanda, de quibus Plutarchus; digito ad os admoto ac si Osiris, Orus, & Harpocrates ijdem eßent.*

Accedit sacrorum istiusmodi iure merito iam pridem memoriam euanuisse; tum quia DEVS *Opt. Max.* DEVS *Zelotes ea mirum in modum oderat; tum quia reliquis nationibus risui potius hæc, quam venerationi fuerunt. Ciceronem audiamus, qui Aegyptiorum in hoc genere dementiam,* Lib. 1. de Nat. Deor. Tuscul. 5. *Aegyptiorum imbutas mentes prauitatis erroribus Aegyptiorum superstitiones cum stomacho, & risu non semel recensuit.* Sat. 15. *Iuuenalis non magis acriter, quam vere cecinit.*

Quis

Quis nescit Volusi Bithynice qualia demens
Aegyptus portenta colat?

Quid Græci senserint exponent nobis Aelianus, & Max. Tyrius ille Aegyptiorum cultum multiplici, & vario risu exceptum tradit: hic detestatur Aegyptiorum numinum λατρείαν, *quod illorum sit* ἀγεννὴς δὲ ἡ θεραπεία, αἰσχρὰ δὲ ἡ τιμή. *Plutarchus ipse, qui elegantissimo libello conclamatam superstitionem in vitam reuocare conatus est, veritatis fidiculis tortus negare non potuit totam pæne huiusmodi sacrorum rationem sannis, & irrisioni obiectam fuisse, & sane quis a risu abstinuisset? colebant enim bestias fere omnes, quas portentorum mater Aegyptus alebat. in his & Serpentes, & Dracunculos, quos illi Agathodæmonas vocabant. hæc sacra (vt ipsi dicebant) animalia eo studio venerabantur, vt cum admiratione dixerit Cicero firmiores apud Aegyptios opiniones esse de bestijs quibusdam quam apud Romanos de sanctissimis Templis, & simulachris Deorum. ita prorsus, & sine amplificatione fuit: Canem, Accipitrem, Felem, Ibin, Crocodilum & alia huiusmodi si quis violasset capite plectebatur. cuius rei præter alia sexcenta extat illustre testimonium Moysis in Aegypto sacrificare detrectantis; quod si (inquit) mactauerimus ea, quæ colunt Aegyptij coram eis lapidibus nos obruent. & hoc fundamento nitebatur iusta & legitima Iosephi contra Apionem ratiocinatio, Orbem Terrarum*

Lib. 12. hist. an. cap. 5.
Serm. 38.
Li. 1. de Nat. Deor.
Exo. cap. 8.
Lib. 2.

si

si Aegyptiorum sacra suscepisset, breui bestiarum plenum, inanem hominum futurum. conabantur quidem ipsi velamento mysteriorum insaniam obtegere, dicentes (vt ridicule Porphyrius philosophatur) diuinitatem non per hominem tantum, sed & per omnia animalia pertransiuiße.

Lib. 4. de abstin. ab esu carn.

IV. Georg.

——— Deum namque ire per omnes
Terrasque, tractusque maris, cœlumque profundum.

Digna vtique res, quam & Lucianus in Hermotimo rideat, & alibi non semel insectetur. vt hinc sequi videatur

Iuuenalis.

Porrum & cœpe nefas violare & frangere morsu.

Ita vt exclamare libeat.

O sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis
Numina!

Lucian. de sacrif. & alij. Idem de Astrol.

Fabulabantur præterea Deos in animalia mutatos metu, & vi cogente Typhone quibus adijcias licet (vt Vara Vibiam sequitur) insigne commentum, cultos videlicet Arietem, Pisces, Hircum. Apin quod huiusmodi signa in Cœlo primi Aegyptij, obseruaßent. ad hæc alenda sumptus vniuersi suppeditabant exceptis Thebaidos incolis, qui nullum mortalem Deum eße censebant, sed Eneph, seu Kneph Deum immortalem venerabantur, hæc festis diebus, Fanis, sacrarum epularum appositione, Sacrificijs, & sepulchrorum molibus dignati sunt

Plutarchus.

Theodoret. serm. 3.

vt

ut Theodoretus præter alios testatus est. huc autem pertinet quod Herodotus notat Aegyptios cum feris vesci contra omnium mortalium institutum. facessit negotium postremo perijsse magnam illam scriptorum turbam, quibus hæc posteritati tradere curæ fuit, quorum nomina hic vt e naufragio tabulas, colligere operæ precium duxi. agmen in primis mihi aget Hecatæus Abderita, mox Ptolemeus & Asclepiades ambo Mendesij, Eudoxus, Aristagoras, Manethon, Hermeus, Cheremon ille Stoicus, Appion Polyhistor, Philarcus, Leo Aegyptius, Demetrius, Lynceas siue Lynceus Naucratites, Hellanicus & Ammianus Marcellinus in gestis Hadriani, & Seueri Principum, quæ magno historiæ malo perierunt his fortaße annumerandi Andron Alexandrinus, Apollonius, & Ister; alijque quos ociosus lector facile adnotabit. horum omnium alicubi latentia fragmenta ad nos euaserunt, quæ nocti huic nostræ illuni, & nubilæ creperi nescio quid luminis attulerunt. vere enim in Asclepio vaticinatus est Mercurius ille Trismegistus, o Aegypte Aegypte religionum tuarum solæ supererunt fabulæ, eæque incredibiles posteris tuis. atqui dicet aliquis integri quidam è scriptoribus ad nos vsque peruenerunt fateor id quidem, & ingenti Dei beneficio accidisse credo, vt præ oculis homines haberent in quas tenebras inciderint illi diuinarum rerum illustri splendore destituti verum plerique horum auctorum ea superstitione, quæ tunc animos hominum imbuerat impediti,

Lib. 2.

Plutarchus. Suetonius Augusto. Suidas Heraisco. Euf. de prep. Eu. lib. 10. c. 3. Diog. Laert. in Prohem. Ioseph. lib. 1. cont. Apion. Theodoret. serm. 3. Gell. lib. 5. cap. 14. Tertull. de coro. Mil. Athenę. lib. 15 & 13. & alij cõ plures.

Cap. IX.

mysteria

mysteria silentio inuoluunt; inter quos Herodotus, Diodorus, Heliodorus, Pausanias, & Appuleius. mystis namque peculiaris indicta fuit taciturnitas, quam si quis soluißet improbus intestabilisque censeretur. Horatius.

Lib.3. Car.

— vetabo qui Cereris sacrum
Vulgarit arcanæ, sub ijsdem
Sit trabibus, fragilemque mecum
Soluat Faselum.

Huius silentij ea caußa erat, quod hæc vel turpia vel crudelia eßent, qualia Eleusinia, Pessinuntia, Adonia, Isiaca, Bacchanalia, Ityphallica, Omophagia, & Mithriaca fuerunt, quæ exagitare consueuerunt Ecclesiæ Christianæ indefessi Prædicatores Iustinus, Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Cyprianus, & alij, a quibus pete mi lector si tenebras illas cum magno fructu pietatis, & eruditionis discutere lubet, hasce instituti mei remoras consulto recensui ea mente, vt siquid πολυιστορίας *studiosi per me profecerint Deo Opt. Max. acceptum ferant: si vero, quod procliuius est, longe secus acciderit, voluisse me tamen constet rei obscuræ, & pene dixerim desperatæ lucem & medicinam orationis afferre, qui conatus, nisi me* φιλαυτία *fallit, laudem aliquam apud posteros saltem promerebitur.*

CAP. II.

Fuerunt qui hanc Tabulam inexplicabilem esse Appuleij auctoritate firmare conarentur. sed fefellit

lit eos Appuleius, qui ita scribit, de opertis adyti profert quosdam libros litteris ignorabilibus prænotatos, partim figuris cuiuscemodi animalium concepti sermonis compendiosa verba suggerentes: partim nodosis, & in modum rotæ tortuosis, capreolatimque condensis apicibus a curiositate profanorum lectione munita. non erit opinor qui hæc verba ad aliud, quam ad litteras trahat, cuiusmodi in Tabula ipsa, & alibi plurimas videmus; quæ tamen tunc temporis doctis ignorabiles non fuerunt, sed a curiositate tantum profanorum hominum egregie munitæ, alioquin qui potuisset impostor ille Appuleium monere, vt pararet, quæ forent ad vsum Teletæ necessario præparanda? vt missos faciamus Strabonem, Plinium, & Ammianum obeliscorum quorundam Notas interpretantes; quos tamen omnes Goropius suggillat, sed quam recte ipse viderit. in hisce litteris explicandis, quas modo in Tabula expreßas monui, operam perdere nolui: in eo Agro, quem ego primus (ni fallor) satis proscidi, meßem aliis relicturus. acute namque monuerunt Pœni Agricolam allidi cum valentiore, quam ipse sit Agro colluctantem. erit forsan aliquis, cui & maius otium, & studium acrius & doctrina subtilior suppetant, qui hosce griphos interpretetur. mihi neque Notas (paucis exceptis) agnoscere, neque sensus abditos expromere datum fuit. potuißem quidem ex ingenio multo cum labore, pauco cum fructu aliquid comminisci: sed quis postea recepißet illum, qui notas duxerat ita sensiße?

Lib. 11. Metam.
Ignorabiles vocat, & Ammian. lib. 22.

Lib. 17.
Lib. 26. c. 8. & 9.
Lib. 17.

at Horapollo, dicet aliquis libello peculiari, Clemens Alexādrinus & alij præiuerunt. vtatur per me qui volet: ſentiet enim, quod & vidit magnus vir A. AVGVSTINVS, *non magis eos huic rei quam tractamus conducere, quam verſus aliquot Plauti ad vetuſtam Pœnorum linguam expediendam. vtque in ſemitam redeamus notandum eſt Aegyptiacam ſuperſtitionem exagitatam licet, & ſapientum contumelijs vexatam per Orbem fere vniuerſum diffuſam fuiſſe. adeo vt vere ſcripſerit Diodorus vbique fere terrarum Iſidem cultam, idque propter manifeſtas eius morborū curationes (tales miſeris offucias obtrudebat Diabolus) cui teſtimonio adiungimus nummū æreum Claudij Imperatoris in quo Iſis cum Siſtro, & Situla inſcribitur* SALVS AVG. *ad hæc nauigantium tutela credebatur, ventorumque Domina. Iuuenalis de votiuis Tabellis.*

Dial. 4. de numinib. — Lib. 1. cap. 2.

—— Pictores quis neſcit ab Iſide paſci?

Colebatur in Græcia paſſim, in Aſia Smyrna, in Phœnicia Bybli, in Libya Cyrenis, in Germania apud Sueuos, in Luſitania apud Bracar Auguſtanos. Romæ profecto diu iactata ſacra manſerunt tamen. Anno ſiquidem Vrbis DCXCVI. Piſo & Gabinius Coſs. ex Vrbe eiecerunt, vt narrant Arnobius, & Tertullianus. Anno DCC. fana Iſidis, & Serapidis ex S. C. ſolo æquata ſunt. poſt ſeptem annos Aruſpices omnia eorundem Templa demoliti ſunt. quinquennio tranſacto irrepſerā hæ ſordes in purgamentorum huiuſmodi ſentinam niſi

Sat. 12. vbi Vet. interp. Tibull. lib. 1. el 2. Lucian. in Dial Noti & zephyri. Pauſanias, Ariſtides. Plutarchus. Herodotus lib 4. Cornel. tac. de mor. Germ. Smet. Inſcr. Antiq. Lib. 2. adu. Gent. Apologet. cap. 6. Dio lib. 40. 42. 47. 54.

nisi M. Agrippa Aedilis anno DCCXXXII. extra pomœrium receptas eliminaßet: vetuißetque in Vrbe, & Suburbano intra D. paßus consistere. expulit postremo Senatus Tiberio imperante: exinde tamen tanquam ruptis obicibus in vrbem superstitionum Asylum nefaria hæc sacra agmine facto irruperunt. ita vt non solum de plebe homines; sed & Imperatores veluti Commodus, & Caracalla, & Alexander Seuerus manus dederint. hinc apud Rufum, & Victorem Vrbis æternæ Topographos Area Isidis Aelianæ, Ara Templa, & Aediculæ eiusdem: Isis patritia, Vicus Isidis, Isæum, Isis Athenodora, Aedes Isidis. apud recentiores Isæũ Metellianum, Templum Isidis & Serapidis prope Ouile, cuius videntur meminiße Iuuenalis, & Apuleius nomine Isidis Campensis. hinc Plinij querela Harpocratem, statuasque Aegyptiorum numinum in digitis Viros quoque portare incipere. laborauit enim semper cultus hic infamia quadam peculiari, cuius testis erit Augustus, qui Apin, adorare noluit, quod se Deos non Boues adorare diceret. ideoque notat Seruius in fine octaui Aen. ad illud.

Tacit. lib. 2. Annal.

Aelij Lamprid. & Spartianus.

Panuin. in Vrbe.

Sat. 6.

11. Met.

lib. 33. cap. 3

Dio lib. 51.

Omnigenumque Deum Monstra ———

Hæc sacra sub Augusto nondum Romæ recepta fuiße. lenocinia, & mollities præter cetera obiectabantur, vt de Paullina illustri fœmina legimus, quam perditus amator obtentu religionis polluit. quod & actitatum innuit Iuuenalis.

Ioseph. lib. 11. Antiq. cap. 47.

Sat. 6.

—————— iamque expectatur in hortis
Aut apud Isiacæ potius sacraria lenæ.

Cap. 12. *Et Suetonius Othone, inter alia mollitiei, & effæminati animi signa illud refert, in Lintea religiosaque veste sacra Isidis propalam celebrasse. verum non deerant mulierculæ superstitionibus indulgentes, & viri cupidi rerum nouarum, qui vt ait* In Octauio. *Minucius Felix non magis Isidem, quam ceparum acrimonias; nec Sarapidem magis, quam strepitus per pudenda corporis expressos extremiscerent. hinc religioni ridendæ accessit fauor. hinc Templa, signa Donaria, Gemmæ cælatæ, lapides inscripti. nec aliunde Tabula hæc nostra, quam præ manibus habemus. ea Romæ incidit in manus magni Viri* PETRI BEMBI *Cardinalis, seu ex* PAVLI III. *Pontif. Max. munere, seu quod alijs placet ex Orci faucibus, e manibus videlicet Fabri ferrarij, qui illam in Borboniana Vrbis direptione comparauerat, precio extorta. nunc in preciosa Pinacotheca Serenissimi* DVCIS MANTVÆ *inter illustrium Pictorum monumenta adseruatur. ærea tota est, eiusdem latitudinis cum impresso typo, quam* AENEAS VICVS *industrius ille sculptor viriculo ita assecutus est, vt non tam simile ouum ouo sit. archetypa nigro veluti encausto, quod atramento scalptor expressit, & tenuibus argenti bracteis passim obducitur, & superuestitur, quas inspectori ob oculos ponere mihi consilium non fuit, ne in re non admodum facili tempus tereremus. quid enim Lectorem iuuet si* dixe-

dixerimus nigras illas foliorum teßerulas argenteis interstinctas eße? & patorem illum inter bubula cornua in media regione, in quo testes Osiridis cestro cælator delinearit, argenteum esse cum multa adhuc supersint eius generis monenda . artificem Tabulæ non valde doctum sapit Aegyptium videlicet, factumve ad Aegyptiorum normam, quorum studium in id magis incumbebat, vt picturas miras exprimerent, quam vt venustatem affectarent. gracilitatem corporum excusauit Pierius ea ratione, quod Lib. 49. *innuere vellent DEI naturam spiritu non corpore constare. vt cumque sit ex his imperitis delineationibus non male quorundam sententia apud Plinium* lib. 35. cap. 3 *confirmatur, linearem Picturam Philoclis Aegyptij inuentum esse: cum hisce conuenire videatur, quod de infantia Picturæ narrat Aelianus, adeo* li. 10. de var. hist. *indocte Pictores tunc temporis penicillum tractaße, vt adscribere nomina rerum necesse haberent. digna res vtique, quā & Thebani pecunia mulctarent. &* Aelian. lib. 4. var. histor. *hinc primum manaße censeo ego Picturas illas, quas Vitruuius tantopere exagitat, quasque nostri* Lib. 7 cap. 5. *in Cryptis Romæ inuentas* GROTTESCHE *appellarunt, & auide arripuerunt. fuit autem Tabula hæc, nisi mea me fallit sententia, sacra Romæ Templi alicuius Mensa, quæ ex Macrobio, & Festo Aræ, & Puluinaris loco erat, in qua epulæ, stipes, & libationes reponebantur, & Sacella præterea Deorum. fuerunt hæ Mensæ quandoque aureæ, vel argenteæ; & quidem inscriptæ apud Græcos, vt no-* Li. 4. Saturn. cap. 11. Fest. Mensæ. Dio lib. 39. Val. max. lib. 1. cap. 2. Cic. lib. 3. de Nat. Deor. Arist. lib. 2. de re fam.

tant

tant Aristoteles, & Val. Maximus. sollemnes
De Haruſp. resp. *Mensas appellat Cicero. ærea est hæc nostra ideo for*
Festus Acieris. *san quod æris vsus in sacris maxime probaretur. cul*
tros enim. secespitas, secures, & pateras æreas ple-
lib.34.cap.3 *rasque nos vidimus. & quod magis placet, Plinij*
testimonio prisci limina ac valuas in Templis ex ære
factitauerunt. qua fortaße de causa Camillo Sp. Ca
ruilius Quæstor crimini obiecit, quod ærata ostia ha-
beret in domo. Cortinæ insuper, Lychnuchi pensi-
les, & signa Deorum in Templis ex ære omnia
conspiciebantur. continet vero sacra hæc Mensa Isi-
dis præcipue mysteria, cui in Auctarij vicem adiun
Hieregl. Lib.7. *cti sunt Osiris, Orus, Anubis. Goropius nimis re-*
conditas Origines sectatus hæc improbare videtur: at
res ipsa loquitur. ideo autem Isis in præalto Solio
Mensæ vmbilicum, occupat, ipsa enim vt vide-
Lib. I. *tur innuere Diodorus magis quam Osiris culta est.*
& hinc factum videtur, vt Isidi prius, quam Osi
ridi initiaretur Appuleius. & fidem facit sacrato-
Plutarchus. *rum vniuersalis denominatio, quos Isiacos paſſim ap*
pellatos reperias. vt sileamus Isidis simulachra fre-
quentius, quam Osiridis promi solita, & magis con
In Comentar.de Papyro. *spicua fuiße. at Melchior Guilandinus (vt tu me*
per epistolam olim peramanter monuisti MARCE
VELSERE *) censebat hanc tabulam vix aliud, quam*
Aegyptiorum leges pandere. huius sententiæ id co-
lumen fuit, quod Leges in æs inciderentur. Ego
ad eruditum Lectorem prouoco, qui religiose iudica-
bit an quicquid in æreas Tabulas incisum est id con
tinuo

tinuo Lex sit, me vt vt alij sentiant ne nunc quidẽ pœnitet eius, quam adduxi interpretationis. mensam enim Deorum in ædibus sacris agnouit & Varro. & Delphica illa apud Plinium, Mineruæ anathema æris antiqui huc pertinere videtur. Li. 4. de L L. Plin. lib. 7. cap. 15.

CAP. III.

Placuit mihi semper aureum illud, & probum dictum.

Amittit merito proprium qui alienum adpetit.

Gloriari enim alienis bonis perinde esse duxi, ac se nullius precij hominem fateri. apage Polypi furax, & subdolum ingenium, qui non nisi quando aliena non suppetunt proprijs flagellis vesci solet. me mea Paupertas, & nunc, & in posterum alet, & quid quid è scrinijs meis in lucem conspectumque hominum prodibit, id e penu meo; non ex aliorum compilatis cellarijs prodibit. siquid amicorum liberalitas adiecerit (vt factum gaudeo) illaudatum minime relinquam; verbis saltem, quando re non licet; magnis eorum in me meritis satisfacturus. egregie enim profecto magnus scriptor testatus est, obnoxij animi, & infelicis ingenij esse deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere, ex quo capite quis non oderit ineptas illas Grammatici hominis voces, iactantis litteras secum natas, secum interituras? Ego quidem omnibus his, qui me iuuerunt infinitas Plinius ĩ præfat. histor. natural. Sueton. de illustr. Gram. in Remm. Palęm.

habeo

habeo gratias, quod reconditas, & magno ſumptu quæſitas copias liberali manu obtulerunt, vnde nos vti e fontibus aquam haurientes, & ad proprium hoc herediolum traducentes, feraciores, & expeditiores habuimus ad diſſerendum facultates, tibi primum MARCE VELSERE *Clariſſime vir, & inter precipua ſeculi ornamenta numerande, qui languentē ſæpe numero commouiſti, iacentem excitaſti, & auctoritate qua plurimum apud me potes peruiciſti tandem, vt manum de Tabula aliquando tollerem.* NICOLAO *dein* FABRICIO *Chalaſij Domino, natalium ſplendore, & recondita eruditione illuſtri adoleſcenti, qui non modo inſignes, Antiquitatis reliquias, quibus inſtructiſſimus eſt, in meum, & ſtudioſorum vſum munifice contulit, ſed etiam aliorum Muſæ vt paterent ſedulo curauit. eius diligentia factum eſt, vt non modo Venetijs* FRID. CONTARENI D. MARCI PROC. & IOHANNIS MOCENICI *Illuſtriſſimorum Virorum præclariſſima, nummorum, & gemmarum* κειμήλια *mihi in promptu eſſent ſed & Romæ ornatiſſimi viri* LAELII PASCHALINI κέρας ἀμαλθείας, *cur enim hoc nomine non appellem bonæ copiæ diuitem theſaurum, de quo nobis Numiſmata, Gemmæ, Sigilla rara omnia, inſigni humanitate ſuppeditata ſunt? eidem* FABRICIO *acceptum ferri debet omne id quod e* NATALITII BENEDICTI *precioſis loculis euulgamus. e quibus Auctario noſtro cum robore, & incremento ſpritus acceſſit. ea enim omnia, quæ ad illuſtrandam*

Epiphanij,

Epiphanij, Irenei, & aliorum Patrum historiam Sectarios antiquos exagitantem attulimus, inde profecta sunt. His omnibus in solidum si non pares at pro meo tamen studio debitas gratias, meritasque habebo semper, referamque pro viribus: bona Lectorum saltem nomina delegando, qui scientes per quos profecerint, id æs quod ego soluendo non sum bona fide persoluant. Ingenua hæc & liberalis debiti confessio Viris optimis, qui res magis quam speciosa verba spectare consueuerunt, abunde faciet satis.

His explicatis ad Tabulam accedamus, quam in tria segmenta, & limbum ambientem partiemur. sectionem primam inchoat Osiris, in quo notanda videtur ansata Crux, & digitis apprehensa. cuius Crucis vsum cum Goropius acute peruidißet, euertere frustra conatus est vir doctissimus in suis Libris de Cruce. & hunc salutaris signi typum non in obeliscis tantum, sed & alibi vt in antiquo lapide apud Cl. Virum IOH. VINC. PINELLVM *excul-ptum vidimus. fuit autem is ferrei coloris, & crassitudinis digitalis, quam tenuis candida linea ambiebat. huius ectypon ad amussim expressum alias etiam profuturum hic damus.*

Lipf. lib. 1. cap. 8. in Notis.

Lib. 9 hist. trip.

Caeterum haec illustrantur ea, quae apud Socratem est narratione. cum enim (inquit ille) Sarapidis Templum spoliaretur, & in sacris, vti vocabant, litteris, Crucis figura inuenta esset, ea res in disceptationem venit. Christiani enim, quibus Notarum periti adstipulabantur, Crucem CHRISTO *adiudicabant: Ethnici vero commune quidpiam* CHRISTO *cum Sarapide esse impie contendebant. tutatus est causam suã* DEVS. *plurimi eorũ, quos diabolus deceperat* CHRISTO *nomen dedere, & Trophaeum Passionis, Crux triumphalis notatis frontibus refulsit exinde. Sequitur itẽ Osiris bisulcum animal quoddam veluti conficiens, caprini fortasse generis, capras enim foeminas tradit*

Lib. 10. hist. an. cap. 24.

Aelianus Copti Isidi in delicijs esse; mares autem immolari. Apex ille, seu Tutulus Osiridis capiti impositus accedit non nihil ad eam Teletarum coronam, cuius meminit Appuleius in haec verba, at

XI. Met.

manu

manu dextra gerebam flammis adultam facem, & caput decore corona cinxerat Palmæ candidæ folijs in modũ radiorum prosistentibus. consueuerunt enim & hodie Palmæ folia ita plicari, vt calathos, flabella, & alia huiusmodi vtensilia palmea non semel videamus. Et olim apud Aegyptios monachos plectæ, seu habenæ ad canistra conficienda, Psiathiaque seu tegetes ex eadem parabantur. vsu (ni fallor) inuecto ab antiquissimis eiusdem regionis Sacerdotibus, qui vt Cheremon refert, cubilibus ex Palmarum virgultis intextis vtebantur. Palmas ipsi voce vernacula BAIS appellabant, quæ vox Horapollini animam significat. soleas præterea ex huius arboris folijs perfectas Isidi tribuit Appuleius: vt ex his omnibus detur intelligi sacram arborem fuiße, & mysticis rationibus insignem. Isidem proxime referri censeo ego, cuius vestimentum iampridem expreßit Madaurensis scriptor his verbis, quæ semel retuliße sufficiet. Sed Antistites sacrorum proceres illi, qui candido linteamine cinctum pectorale adusque vestigia strictim iniecti, &c. niger autem ille Galerus tenuibus argenti notis exornatus ad eas Isidis vestes referri potest, quas multicolores notauit Plutarchus, ob lucis tenebrarum diei noctis, vitæ Mortisque discrimina, quæ omnia Isidem moderari testatur. Et quidem in Tabula vniuersa nigror hic maxime cõspicitur argento fere semper discretus. qua mente Appuleius eidem pertextam discolorem, & pallam nigerrimam adsignauit. post Isi-

Ioh. Cassia. coll. 18. c. 15. & Ciaccon in Notis.

Apud Porphyr. lib. 4. de abstin.

Lib. 1. c. 7.

dem Osiris perpetua fere serie spectatur, cuius Apicem (seu Metam mauis) pinnæ duæ Accipitris forte vel Ibidis conficiunt: adiecta plana illa rotunditate, & fulcris dextra, læuaque insurgentium viperarum. Paulo diuersum spectamus in Sarda apud NIC. FABRICIVM *cuius hic Protypon habes:*

Cæterum Iconem hanc præ oculis videtur habuisse Heliodorus lib.6. Αἰθιοπικ. ἱστορ. *scribens* καὶ νυνὶ δὲ θέων, ὄρνιν τινὰ τοῦτον ὡς ὁρᾷς νειλῷον φοινικόπτερον, τῆς φιλτάτης ἐπίταγμα κομίζων. *Ex quo præter cætera discimus Phœnicopterum Isidi in delicijs fuisse. neque officit alarum nigredo religionis gratia (vt ego censeo) nullibi non affectata. Goropius tamen Stymphalidem auē esse censet, quam Hercules ostentet: recte'ne an secus aliorum esto arbitrium. Phœnicopteri meminerunt Plinius, Martialis, Iuuenalis.*

Lib.5. Hierogl.

Lib.10.c.48. in Xenijs. Sat. II.

Et Scythicæ volucres, & Phœnicopterus ingens.

Ad Iuuenalem porro notat antiquus interpres; auem esse, quæ habeat pinnas colore Phœnicio, & rostrum incuruum & prolixum: in aquis degere, in Africa abundare. hasce omnes insigniores notas referebat Phœnicopteri ad viuum expressum exemplar,

quod

quod vir magnus VLYSSES ALDROVANDVS *ad* FABRICIVM *transmisit. gerit autem Osiris hastam sibi cum Libero Patre communem, de qua ita Macrobius, colitur etiam apud Lacedæmonios simulachrum Liberi Patris hasta insigne non Thirso. sed cum thyrsum tenet, quid aliud quam latens telum geritur, cuius mucro hedera lambente protegitur? at Osirin Bacchum esse & paulo infra ostendemus, & ante nos probauit Plutarchus in de Iside, & Osiride. qua ratione Antonius apud Dionem* ὄσιρις καὶ Διονύσιος *appellabatur. quod nec Ausonium latuit canentem de signo Liberi Patris.*

Lib 1. Satur. cap. 19.

Lib. 50. In Myobarbo.

Ogygia me Bacchum vocat,
Osirin Aegyptus putat.

Hunc ab Iside discriminat Cercopithecus ille sacer, cuius præter Iuuenalem meminere Lucianus in Concione Deorum, Prudentius in Romano martyre, & aduersus Symmachum.

Sat. 15. Legendus præter ea Socrates hist. trip. lib. 9. c. 27.

Isis enim & Serapis & grandi Simia cauda, &c.

Ornatur autem Isiacis symbolis, Lunaribus cornibus, orbe patulo, & aspide. stat supra Thmuis, hircus videlicet Mendesius Pani sacer, quem Aegyptij Mendeten vocabant. testatur insuper Lucianus Pana apud Aegyptios coli ὅλον τράγον. *cuius mysterij ea videtur afferri posse ratio, quod Panis natalia insignire vellent. Pan etenim Penelopes filius dicitur quam Mercurius (vt est in fabulis) sub hirci imagine compressit. ita Herodotus, Iun. Phylargyrus, Probus,*

Non. ad II. Inuect. Greg. Naz. in Iulian. Herodotus lib. 2. De sacrificijs.

lib. 2. virgil. Ecl. 2. Ecl. 4. serm. 7.

Probus, & Theodoretus, vt hinc natum appareat id quod Antiquitas existimauit hircum in Mercurij tutela fuisse, vt in antiqua gemma.

Lucianus in bisaccusato.

Ideoque Pani τράγον ἔνορχιν Athenienses mactabant. notandum vero est, apud Mendesios honorem Caprarijs habitum, cum tamen Aegyptij Pastores ouium detestarētur. Oderant quippe lanam etiā, veluti segnissimi corporis excrementum, quā vestitu Sacerdotum, & cadauerum humatione penitus ablegarant. at quid cognationis Pani cum Iside? Antiqui Theologi, quos Mythologos rectius appellaueris, inter quos Manethon, & Diodorus Isidem nihil aliud esse quam Lunam interpretati sunt; quam pulchellus amator montiuagus Pan lanæ vellere (si Poetis credimus) in sui amorem pellexit. sed in gratiam Aegyptiorum, qui fabellas huiusmodi aspernabantur, magis est vt dicamus Pana in comitatu Osiridis fuisse, vt prodit Diodorus. & quidem is Διονύσου στρατηγὸς fuit ex Poliæno, a quo Panici terrores & cornutæ acies. at Dionysium eundem cum Osiride fuisse facile probabitur; Herodotus enim scribit Osirin Bacchum esse ex Aegyptiorum sententia. præterea vtrique mystica Vitis, vtrique Hedera ab antiquis tribuitur: vterque Nisæ altus, vtriusque comi-

Genes. c. 46. Appul. in Apolog. Herodotus. Coge Aegyptiū vt ouium lacte vescatur. Hieron. li. 2. cont. Iouinian. Apud Theodoret. ser. 3.

Diodorus loco cit.

lib. 1. Strategem.

Diodorus. Tibulus li. 1. ecl. 7. Plutarchus.

comites Chorus & Cantus, Satyri & Panes. Serpens ipsa, sine qua Osiridem in Tabula nusquam videas, fuit Bacchi cinctus, & Baßaridum corona. nisi dicere lubeat cum Diodoro Pana, & Osiridem eundem Deum esse. Cercopitheco adstat Isis Nebride induta in Baßaridum morem, præfert Modium Sarapidis insigne ut ex antiquis nummis, & Eusebio elicitur. Sarapin vero ΔΙΑ *Græci, Latini Iouem nuncupant, inquit Achilles Statius. imo Aesculapium multi, quidam Osirin, plerique Iouem plurimi Ditem Patrem fuiße coniectant: iam vero quia Isis vel Terra est (inquit Macrobius) vel natura rerum subiacens soli ideo Isidi Modium veluti frugum parenti adsignarunt. scribit enim Diodorus in Isidis pompa alicubi triticum, & Hordeum præferri, vt ab ipsa repertas fruges testarentur. & hic factum est vt a quibusdam dictum sit Cererem nihil aliud eße, quam Isin. quo sensu Cererem Fariam dixit in Apologetico Tertullianus, vt recte monuit interiorum litterarum decus* I. LIPSIVS *Osiridis subsequentis caput ornat sacra Serpens in Tabula ita frequens, vt in mentem veniat mirari hominum stoliditatem, qui a* DEO *Opt. Max. ita aberrarent, vt sordidum hoc animal venerarentur. neque vero Aegyptij tantum huic dementiæ affines. Indi enim, Phœnices, Arabes, Babylonij, Pœni, Bœotij, Epirotæ, Sicyonij, Epidaurij, Romani, e nostris hæretici quidam, & noui Orbis incolæ huic insaniæ manus dedere. tanto*

studio

Clemens in Protr. Athenę lib. 5. in descript. Pōpę Ptolem. Philad.

lib. 2. histor. eccl.

lib. 5.

Cornel. tac. extremo, li 4. hist.

lib. 5.

lib. 1. de Cruce c. 5. Max. Tyr. ser. 38. Taautus apud Euseb. Pausanias Bęotic. Daniel c. 14. Sil. Ital. li. 6. Stat. Theb. lib. 5. Aelia. lib. 11 hist. anim c. 2. Pausan. Corinth. Val. Max. lib. 1. ca. 9. Ouid. 15. Met. Raban⁹ Maur. de instit Cleric. lib. 2. Ludouicus Barthema in Itiner.

ſtudio Diabolus triumphati hominis ſymbolum, vt aſſereret laborauit: credo vt eam iacturam reſarciret, quam olim fecerat cum ſerpentem D E V S inter omnia animantia, & beſtias terræ maledictum eſſe iuſſerat, nec defuerunt qui ſerpentis diuinitatem litterarum monumentis conſignarent, veluti Taautus ex Phœnicum placitis, & agmina Poetarum, quorum licentia in hoc (vt cum Poeta dicam) exijt in immenſum. Oſiridis femoralia in conum deſinentia ſubindicant latere ibi, vt ego quidem ſentio, arrectum penem, qualem Oſiridi tribuit Plutarchus, qua ſpecie Romæ quoque Priapum expreſſum videmus eo nimirum conſilio, vt ſignificaretur occultam, & latentem eſſe in Natura gignendi vim. imo quod miretur quiſpiam in Benauidiorum Muſæo apud nos extat muliebre marmoreum ſignum antiqui operis, ſub cuius tunica neſcio quid eiuſdem argumenti videtur latitare.

Apud Euſe. lib. 1. de pp. Eu. c. vlt.

Ad quam regulam directum videtur Aegyptiorum dogma: Lunæ videlicet naturam permixtam, & androgynam tribuentium, quo eius vim genitabilem aßequerentur. a quo fonte manauit Carrenorum superstitio, qui Spartiani testimonio Lunum Deum venerabantur. vnde quamuis Græci (inquit ille) vel Aegyptij eo genere quo feminam hominem etiam Lunam Deum dicant, mystice tamen Deum dicunt. ad quæ intelligenda plurimum conferent Ser-

Plutarch. de Isid. & Osir.

in Caracalla. Vide & Ammia. lib. 23.

D uius,

In 11. Aen. lib. 3. Satur. cap. 8. *uius, & Macrobius. At Serpentem Isidis capiti impositam quo nomine appellabimus? Iohannes Leo Afer, qui Aegyptum hominibus etiam ociosis calamo peruiam fecit, narrat apud montem, cui Atlanti nomen est, reptare tarde Dracones quosdam aluo crassissima, cauda capiteque exilibus. aluum hic agnosco, cetera non item. ego Aspida fœminam esse censeo, cuius aluum tumidiorem esse testatur Solinus;* Cap. 30. *interpolatam tamen, & ornatu quodam sacro Mystarum opera suffarcinatam vt pleraque omnia in hac Mensa. Aspides in diadematibus pictas Aegyptij Reges circumferrebant.* Aelian. li. 6. de hist. an. cap. 37. *earum nomen apud Aegyptios, qui sacras esse censebant, Thermutis fuit.* Lib. 10. c. 32. *his coronabant Isidis simulachra, eamque in sceleratos Aspidem immittere fabulabantur.* lib. 17 c. 5. *cum ijsdem eam familiaritatem contraxerant, vt cum infantibus educarent, & conuiuio adhiberent. felices & diuinos reputabant, quos illæ momordissent.* Ioseph. li. 2. cõtra Apiõ. *huc referre possumus Ouidij carmen de Isidis comitatu loquentis.* li. 9. Metam.

Plenaque somniferis serpens peregrina venenis.

Falluntur enim qui de Crocodilo dictum interpretantur. somniferis venenis plenam rite appellauit vt & Lucanus. lib. 9.

Aspida somniferam tumida ceruice leuauit.

Quia miles apud eundem Aspide ictus.

——subita caligine mortem

Acci-

Accipit, & Stygias somno descendit ad
vmbras.

Peregrinam interpretari possumus Niliacam. Lucanus de eadem.

——— Niloque tenus metitur harenas

&

At tibi Lęue miser fixus præcordia pressit
Niliaca serpente cruor ———

Ammiamus Marcellinus, serpentes quoque Aegyptus alit innumeras vltra omnem perniciem sæuientes, Basiliscos & Amphisbænas & Scytalas & Acontias, Dipsadas & Viperas aliasque complures, quas omnes magnitudine & decore Aspis facile supereminens, nunquam sponte sua fluenta egreditur Nili. Pigram vocauit Ouidius. lib.22.

lib.2.Amor.

Pigraque labatur circum donaria serpens.

Et prope simulachrum Isidis argenteam statui consueuisse docet Iuuenalis. Sat.6.

Et mouisse caput visa est argentea serpens.

Accedit Appuleius, qui in pompa Isidis Aspidem recenset squameæ ceruicis striato tumore sublimem. Val. denique Flaccus ne vllus hæsitationi locus relinquatur de Iside canit. lib.11.Met. lib.4.Arg.

——— Et procul Io.
Spectat ab arce Poli iam Diuis addita, iamque
Aspide cincta comas, & ouanti persona Sistro.

Addatur corollarij vice, quod insaniam redoleat,

Epiph. lib. I. adu. hær. *in quaternos Templorum Angulos fuiße in more positum, vt aſpides fictilibus concluſæ inijcerentur. neque omnino male Serpenti huic noſtræ Accipitris* Apud Euſ. lib. I. de pp. Eu. cap. vlt. *caput impoſitum fuit. Epies enim* μέγιστος ἱεροφάντης, καὶ ἱερογραμματεύς *ita ſcribit* τὸ πρῶτον ὂν θειότατον ὄφις ἐστὶν ἱέρακος Euſeb. loco cit. ἔχων μορφήν. *imo Aegyptij mundum deſcribentes inter cetera* ὄφιν ἱερακόμορφον *appingebant. Iſis adhæc manu prætendit Abſinthium marinum, Seriphiumve, quod* lib. 27. ca. 7. lib. 3. c. 25. *& Plinius & Dioſcorides ab Iſiacis præferri conſueuiße teſtantur. naſcitur id in Taph Oſiri Aegypti ideo non mirum ſi Iſis præferat in mariti memoriam. ita conijcio ego præiudicio non obfuturus ſiquis meliora in medium attulerit.*

*In Oſiridis Icone ſubſequente id vnũ animaduerſione dignũ videtur ſacrũ ſceptrũ Cucuphæ auis capite ornatum, cui aui ob pietatem in parentes id hono*Horapollo lib. I. *ris Aegyptij habuerunt. hanc primus, quod ego* Epiſto licar. quæſt. lib. 2. ep. I. *ſciam, Cælius Calcagninus, qui Horapollinem latinum fecit & commentario illuſtrauit, Ciconiam interpretatus eſt. non recte ni fallor; obſtat enim &* lib. 16. Hierogl. *figura & vox.* PIERIVS *Cicumam appellat e Ciconiarum vt ipſe inquit genere; quod omnino mirum viſum eſt cum cicuma Feſto, & Iſidoro Noctua ſit. apud eundem Regium Sceptrum delineatum eſt, quod ipſe contra rei præſentis, atque ante oculos propoſitæ fidem, refert extare in ahenea* BEMBI *Tabula. non videtur autem in hoc peccaße Vir doctiſſimus, qui Tabulam non ſemel viderat: ſed Pictores potius, ad quorum notitiam ea non peruenerat*

rat. Cucupham ego Vpupam interpretor, quam & figura & Plinius exprimunt; crista nimirum visendam plicatili, quam contrahit, subrigitque per longitudinem capitis. accedit Aelianus, qui Vpupas censeri scribit apud Aegyptios, quod in parentes piæ sint: & alibi tradit idem scriptor Vpupam Indorum Regi *eadem ratione in delicijs esse: ibidemque recitat fabellam Brachmanibus familiarem, quæ pietatem in parentes commẽdet. vox postremo* κυκύφα *ab Vpupa non abit, quæ videtur irrepsisse in egregium Auctorem manus violentas non semel passum, quem concisum esse, & mutilum cum liqueat, nemo sanus integrum præstare audebit. & sane videtur vox latinogræca ne barbaram dicamus, quales vsus, & mala illuuies infelicium sæculorum inuexit. Suidas enim, quo vno niti videntur Ciconiæ adsertores huc non respexit.* GOROPIVS *Alaudam, seu Galeritam esse censet non omnino male, cum ex Aristophane pateat* Indorum *narratiunculam Galeritæ a Græcis adtributam fuisse. Pone Osiridem Gryps est Soli, idest Osiridi sacer, quem* Indorum *pictores Solis quadrigis iungebant; vt hinc detur intelligi cur in Gallieni nummo huiusmodi animal inscriptum sit* APOLLINI AVG. *& quidem Apuleius stolam Olympiacam Sacratorum describens ait: hinc Dracones* Indici, *inde Gryphes Hyperborei, quos in speciem pinnatæ alitis generat Mundus alter. hic tamen auritus non est, vt delineant Plinius, & Denarius Papiæ Gentis. accedit autem*

lib. 10. c. 29.

lib. 10. de de hist. an. c. 17.

lib. 16. c. 5.

In ἀντιπελαργεῖν

lib. 8. Hieroglyph.

In Auibus.

Philostr. lib. 3. de vita Apollon. Poetæ etiam, vti Sidonius panegyr. in Anthemium vt in Burgo Pōtij Leontij.

lib. 10. ca. 49.

lib.4.cap.26.

tem magis ad Ctesiæ narrationem, qui apud Aelianum scripsit Aquilino ore eſse, & capite. hæc omnia cum hæsitatione dicta sunto. quid enim prohibet Monstrum hoc in numero Sphingum reponi?

Lib.2. 11. D. Greg. iuect. Diodorus Sic. lib.1. Pausan. Elia cor. poster. Diodor. Sic. lib. 1. Ouid. lib. 1. Met. Aelian. lib. 2. var. hist.

Isin cornibus exornabant Aegyptij, vt Herodotus, & Nonnus præter ceteros, testantur. an propter aspectum recentis Lunæ, qua ratione signum Lunæ cornutum apud Eleos videtur extitisse? an respectu Bouis, qui ipsi mactabatur? an quia fruges inuenisset, & sine Bobus vix aut difficile constaret Agrorum cultura? an vero quod Inachi filia eſset, quem Taurinis cornibus instructum, vt fluuiorum plerosque, coluerit antiquitas? qualem Acheloum effingebant Acarnanes.

De prep. Eu. lib. 1. ca. vlt. lib. 1. part. 2. cap. 2. Val. Max. lib. [illegible] cap. 6. Iul. Capitolinus. Plutarchus. Exod. 34.

An quod id eſset Regium insigne vt de Astarte sua produnt Phœnicum Theologi apud Eusebium? quod & apud Aegyptios Reges, referente Diodoro vsu receptum est. quo spectant cornua enata in capite Genucio Cipo Prætori, & omen de Tauro cornibus suspenso, Antonino Pio factum antequam imperaret. neque ineptum erit arbitrari allusum ad Galeam, quam e Bouis capite fabrefactam Isidis capiti Mercurius imposuit. vel postremo eos Moysem

san-

ſanctiſſimum virum æmulari voluiſſe, qui a congreſſu Domini DEI Exercituum faciem cornutã referebat. fuit enim ſemper Diabolus diuinorum operum vſque ad impoſturam æmulator, vt olim Sanctiſſimus vir IVSTINVS *Martyr, & noſtro ſæculo* CAESAR BARONIVS *Card. cui Chriſtiana res æternum debebit, luculentiſſime probauerunt. neque enim abhorruit Aegyptus a Iudæorum inſtitutis, inde namque videtur effluxiſſe, & circumciſio, & ouium arborumque Circunlitio, quam ab Hebræis Agni ſanguine poſtes illinentibus arripuerunt. Stellam, qua Iſidis cornua diſtinguuntur* Σωθιν *Aegyptij,* Ἀστρόκυνον *Græci nuncupauerunt vt docet Horapollon. Latini Luciferum & Veſperum, alij aliter. Plinius. iam magnitudine extra cuncta alia ſidera eſt: claritatis quidem tantæ, vt vnius huius ſtellæ radijs vmbræ reddantur. itaque, & in magno nominum ambitu eſt. alij enim Iunonis, alij Iſidis, alij Matris Deum appellauere. Hyginus maximam vocat, vt non ab re talem in Tabula toties conſpiciamus. reliquæ ſunt huius primæ Regionis poſtremæ tres imagines, quarum prior, Oſiridis nimirum, læua manu Modiolum exhibet præclarum illũ Sarapidis Tutulum, de quo paulo ſupra verba fecimus, quemque præ oculis habuiſſe videtur Lucianus, illi hominum Deumque conuiciator, quando ſcripſit* ποτήριον *Aegyptiorum quibuſdam Deum eſſe. penultimi ſigni inſigne geſtamen ſunt Oſiridis teſtes (quod nemo non rideat) oculati. licet enim oculus hic non ita exacte appareat,*

in

In colloquio cum Triphone.

Annal. to. 1. qbus adde Ananiam de Nat. Demo. lib. 2. & Vairum de Faſcino li. 2. cap. 1.

Herod. li. 2.

Epiph. adu. hær. lib 1.

lib. 1. cap. 3.

lib. 2. cap. 5.

In poet. Aſtronom.

De ſacrificijs.

in Gemma tamen, quam Molochiten vocant apud NIC. FABRICIVM *liquido conspicitur.*

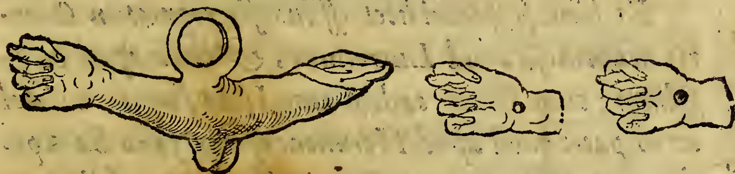
Vt minus mirum sit quod scripsit Macrobius; Aegyptios vt Osirin, qui Diodoro, Plutarcho, & Eusebio multi oculum significat, exprimerent speciem oculi delineasse. testes vero sacrauit Isis, quæ cum Osiridis a fratre Typhone interempti reliquias anxie conquireret, eiusdem pudendorum imaginem diuino cultu honestauit vt inquit Diodorus. alij tradunt Pamylen quandam hoc instituisse, & Pamylia festa appellasse. hinc, veluti e perenni superstitionum fonte, manarunt apud Græcos Dionysia Ithyphallica non sacra sed scelera, quibus, inquit Arnobius, in Liberi honorem Patris Ithyphallos subrigit Græcia, & simulacris virilium fascinorum territoria cuncta florescunt. erant autem ficulnei, quia ficus inuentor Bacchus, seu coriacei e collo pendentes, vt narrant Herodotus, & Nonnus. aureus enim ille CXX. cubitorum, cuius meminit Athenæus extra ordinem fuit. Turpium initiorum originem cum insectatione referunt præter Arnobium, & Nonnum, Nicetas, & Hyginus. hinc Phallagogia; Phallophoria, Ithypalli, & Phallophori. hinc Veneris Cypriæ abstrusæ illæ initiationes, quarum participes

lib. 1. Satur. cap. 21.
Euf. ex Diodoro, lib. 1. præp. Eu. c. 6
lib. 1. cap. 2.
Plutarchus.
lib. 5. adu. Gent.
Herod. lib. 2.
Ad 1. Inuectiu. Naziāz.
lib. 5.
In orat. Gregor. in sancta Lumina.
in Poet. astr.
Theodoret. ser. 8. Clem. Alex. in protr.
Theodoret. serm 1. & 3.
Plut. Suid. in σημὸς
Athen. li. 24.
Arnob. lib. 5. adu. gent.
Diodor. Sic. lib. 1. par. 2. c. 4. Petron. Arbit.

pro

pro stipe collata phallis donabantur. hinc Satyrorum, Faunorum, Siluanorum ἀποθέωσις. neque aliunde effluxerunt propudiosa illa Priapi secreta, quæ traducere nefas fuit. hinc Mercurij fascinus a Cyllenijs cultus Athieniensium religione sacer. hinc Neurospasta apud Lucianum, & remedium, præbiaue in collo pueris res turpicula, Fascinus videlicet, quem infantium custodem appellat Plinius. huius amuleti speciem ex ære, lapide lazuli, corallio, & chrystallo hic damus in gratiam eruditi lectoris.

Pausan. Aeliacor. post. Herod. lib.2 & Lucian. de Syria. Dea. Var. lib 6. de L. L. lib.28.cap.4.

Claudit agmen Isis cum Sacro sceptro, cuius περίληψις est loti flos solis amator perinde ac mariti Isis. quem florem non modo Aegyptij, sed & Basilidiani magnifecerunt, in quorum portentosis amuletis cernitur cum insidente Sigalione. Inter mediæ regionis primas obtinent bina Isidis simulachra cum subligaculo, cætera in vestia, pensili, & prominente mamma, quod factum videtur eo quia Isis τιθὴ & πανδεχὴς ex Platone apud Plutarchum credere tur. imo Macrobius scribit continuatis vberibus Deæ (Telluris an Isidis intelligas parum refert) corpus omne denseri. & audio extare huiusmodi signa Ro-

Plin. lib.13. c.17.&18.

Hęc Deo volente in Auctario dabimus.

De Iside, & Osiride. lib.1.cap.20.

 mæ,

mæ, quæ ego Isidis esse existimo, cistam secretorum capacem capite gestantis. iuuat vetus numisma Hadriani Imp. in quo Isis puellum Orum vberibus exertis admouet.

Et hinc suspicari licet effluxisse cognomen Cereris mammosæ apud Lucretium, & almæ apud Virgilium: cum Ceres eadem cum Iside fuerit, vt vel ex eo patet quod apud Hermionenses in fano Sarapidis, & Isidis arcana Cereris stata, & sollemnia erant. ex hac indiscreta numinum ratione Ἄρτεμις *quoque* Ἐφεσίων *multimammia in eorundẽ nummis conspicitur. Minucius Felix. & Ephesia mammis multis, & vberibus extructa. Ceres enim, & Luna (seu Dianam mauis) eædem sunt ex sententia maximi Poetarum.*

lib.4. Pausan. Corinthiac. Octauio. lib.1. Georg.

—— vos o clarissima Mundi
Lumina, labentem Cœlo quæ ducitis annum.
Liber, & alma Ceres ——

Non indocti apud vos viri (inquit Arnobius) neque quod induxerit libido garrientes, Dianã, Cererem, Lunam caput esse vnius Dei triuiali germanitate

lib.3. aduer. Gent.

nitate pronunciant. in hac heresi fuit Marcianus Capella, qui in Lunæ globo sistra Niliaca, Eleusiniam Lampada, arcus Dictynnæ, Tympana Cybeles collocauit. Superstat Apis imago Tauri Cælestis, Lunæ & Isidi sacer, & ideo in comitatu Isidis recensetur ab Ouidio & Appuleio. ut autem ipsi augustiores natales affingerent ex vacca fulgure afflata conceptum fabulabantur; festo etiam septem dierum instituto, quo manente Crocodili ingenitam feritatem exuebant. & numerus septenarius huic genti sacer fuisse videtur in festis diebus. Iuuenalis enim ita de Aegyptiorum peruigiliis.

lib. 2. de Nupt.

Lucianus de Astrol. Theodoret. serm. 3. Aelian. lib. 11. de histor. an. c. 11. Luctat. Placid. III. Theb. Ouid. 9 Met. & 2. Amor. Appul. 11. Met. Pomp. Mela lib. 1. cap. 5. Plin. lib. 7. cap. 46. Solinus cap. 35. Ammian. Marcellin. li. 22. Sat. 15.

Peruigilique thoro, quem nocte ac luce iacentem
Septimus interdum sol inuenit ———

Si causam quæras, religioni aptissimus visus est magni etiam Pythagoræ instituto, ab Aegyptiis forsan Sacerdotibus, ut alia multa in ea secta, promanante. compertum Apin Memphin deducebant: ideo Lucianus & Clemens Alexandrinus a Memphytanis cultum Apidem testantur. Memphi præterea initiabatur. Solinus; quem repertum centum Antistites Memphin prosequuntur, ut incipiat sacris ibi initiatus sacer fieri. eadem habet Marcellinus, qui addit in Thalamum induci solitum. qui eum consecrabat de more rituque priscæ religionis diadema gestabat: & Memphi Reges Aegyptii primum sacris initiabantur, & in Regni solio collocabantur. excipiebatur autem Apis hilaritate summa,

Appuleius lib. 11.

Diodor. li. 1. par. 2. cap 4. De sacrificiis. In Protrept. Sidonius ad Magnum Fel. Cos. Non Apin Mareoticum sonabo. Ad Memphitica sistra cō citari. Suet. Tit. Commentator Germanici Cæs.

Lib. 3. lib. 11. c. 10. *ma, vt referunt Herodotus, & Aelianus, quandoque turbis popularibus: apud quos deberet locari* in Hadriano. *(inquit Spartianus) omnibus studiose certantibus eiusdem afflatu, si credere dignum est, concitati pue-* Plin. Solin. *rorum greges futura præcinebant, quos* προφήτας *videtur* Aelian. in Deor. cōcilio. *appellare Lucianus. Delubra eidē gemina; seu* lib. 8. cap. 46 *Thalamos adsignat Plinius, Aulā Herodotus Psam-* Herod. lib. 2 *mitichi opus, in qua vice columnarū stabant colossi duodenum cubitorum. vide Strabonem lib. 17. vbi Memphin, & Apidis Templum enarrat. eun-* Plinius, & Solin. *dem stato die, vltra quem viuere fas non erat, aquis mergebant, idque ex auctoritate librorum mysticorum,* Plutarchus. Pauf. Actic. *vt ait Ammianus. Memphi sepeliebant: & peracta sepultura tum demum Sacerdotibus in* Tibul. lib. 1. El. 7. *Sarapidis Templum ingredi licebat. demersum serio ipsi ridendi lugebant. in luctu Cæsariem attondebant.* Lucian. de sacrif. & de Syr. Dea. *alterius repertu cessabat luctus. ceterum quod ad nos attinet Apidis notæ inuestigandæ sunt, in quibus describendis auctores ita variant, vt recte cecinerit Ouidius.* lib. 9. Met.

——— varijsque coloribus Apis

in concil. Deor. *Nec male Lucianus variegatum, seu discolorem appellarit.* lib 3. *Herodotus namque has Api adscribit notas; vt sit toto corpore niger, vt in fronte candorem quadratum, in tergo effigiem Aquilæ, in lingua Cantharum, duplices in cauda pilos habeat.* lib. 17. *Strabo nigrorē corporis albedine quadam in fronte, & alibi interstinctum in litteras retulit. Plinius in dextro latere candicantem maculam, & nodum*

Can-

Cantharum siue scarabæum sub lingua assignat. Solinus notæ albæ maculam tribuit. Pompon. Mela nigrum, & cauda linguaque dissimilem aliorum refert. Ammianus Marcellinus, & Aelianus corniculantis Lunæ congenitam speciem notant. a quibus omnibus abit vt plurimum Apis in Tabula expressus. dicendum ergo aut non fuiße Notas easdem perpetuo, quod nemo sanus negabit. qui enim poterant ea ludentis Naturæ stigmata, nulla intercedente cognatione seminis, eadem ad vnguem prodire semper? ex interuallo temporum presertim. quod enim scribit Plinius non vnquam diu quæri, improbatur testimonio Herodoti, Spartiani, & Marcellini, & ex eo præterea quod Darius commentus est, vt a se deficientium Aegyptiorum gratiam iniret, præmio videlicet talentorum centum ei proposito, qui Apin adduxisset. aut dicemus cum Aeliano minime Aegyptijs probatam fuiße narrationem Herodoti, & aliorum: ipsi enim multo plures Notas, easque diuersas recensebant. quare consulto videntur fecisse Pomponius Mela, & Ammianus; quorum alter Apin certis maculis insignẽ alter diuersis genitalium notarum figuris expreßum appellat. conueniunt tamen omnes, Herodoto excepto, in Lunæ recentis notam dextro lateri ingenitam, quam & in mensa agnoscimus, & in æreo nummo Hadriani Imp. se vidisse alij testati sunt. animaduertit autem Achilles Statius, quod ad rem nostram facit. Niloticis bobus cornua temporibus

Poliæn.Strateg.lib.7.

Sebastian. Erizius de Nomism. Lib.2.

alte

alte consurgentia ita curuari, vt summæ illorum partes coire videantur, & plenæ Lunæ ambitum lib.4 cap.10 *exprimere. notauit autem Lactantius Firmianus Hebræos olim ad profanos Aegyptiorum ritus conuersos Apin coluisse; quando nimirũ longioris moræ, quã* Exod.c.32. *Moyses cum DEO fecerat impatientes, vitulum conflatilem cultus causa erexerunt. huius fari*-3.Reg.c.12. *næ fuerunt vituli aurei, quos Ieroboan in Bethel, & Dan constituit. consueuit enim populus ille duræ ceruicis abominationes vicinorum in DEI viuentis contumeliam impendio colere. ideo adsciti atque accersiti ab exteris nationibus Reemphaam Chaldæorum, Sidoniorum Baal, & Astaroth, Phœnicum Dagon, Moabitarum, & Ammonitarum Camos, & Moloch siue Melchon. ex eadem schola prodierunt Aruspices, Effeminati, Galli, Fanatici, Coniectores, Excelsa, Luci, & reliqua Gentium nugamenta. neque vicinos tantum Hebræos, sed & longe dissitos Cocinenses, & Malabares videtur inuasisse mala hæc lues Deos sibi ex armentis Boues seligendi; nisi fallunt rerum Indicarum scriptores frequentes, & fidei non improbatæ. adstant Apidi sacerdotes; Prophetæ videlicet, siue scribæ; mento etiam raso vt eos perstringit Lucianus, sacras eiusdem Notas velut peruestigaturi. Neque vero Isidi tantũ, sed & Osiridi, Oro, & Apollini sacer fuit Apis Diodoro, Plutarcho, Macrobio, & Aeliano asserẽtibus. Eusebius etiam ex Porphyrio nigredinem & Cantharum ad Solem trahit. apposite singuli. te*-

Act. Apost. c. 7. 3.Reg. ca. 11. & 17. Iudic.ca.10. 4.Reg.c.23. & 21. lib.4. c.18. & 19.

Rer.indicar. Auct.a Ramnusio edit. to.1.

De sacrific. & in Philopseude.

lib.1. c.2. de Iside, & Osiride lib.1. Saturn cap.21. li.11 de hist. an.c.10. li.7. de præp. Eu. cap.3.

statur

ſtatur ſi quidem Appuleius connexam imo vero vnicam rationem numinis, religioniſque (in Iſide, & Oſiride) eſſe. De Iſide, cuius prope cernimus cornigerum ſimulachrum, nihil habeo quod dicam eximium aliquantiſper aut ſingulare. niſi forte ad rem putet aliquis pertinere capillitium ſatis prolixum, & excultum, quod Memphitæ oſtentare ſolebant a quo & frutici lapideſcenti nigro, & Coralium imitato nomen inditum: quod forſan Iſis ea licentia, qua cetera, Abſinthio congenitum in ſuperiori ſegmento manu præfert. hoſce comæ honores æmulata Berenice longe meliori inuento cæſariem cælo inferri paſſa eſt, quam Callimachus, & Catullus inſignes Poetæ carmine magis, quam radio Conon illuſtrarunt. Lucian. aduerſ. indoctum. Plin. lib. 13. cap. vlt.

Auis illa muliebri facie vel erit Siren, qualem delineant nummi veteres Valeriæ Gentis apte ad Ouidij Metamorphoſin lib. 5. Apud F. Vrſinum.

—vobis Acheloides vnde
Pluma pedeſque Auium, cum Virginis ora geratis?

Sirenes autem Proſerpinæ comites fuerunt, quam cum Iſide eandem monſtrare, Plutarcho præſertim aſſerente, quiſpiam non magno negotio poſſit. interceſſit præterea inter Iſidem, & Sirenes cognatio aliqua, cum narret Apollodorus ex Acheloo, & Melpomene Mnemoſynes filia Sirenes natas: at Hermopoli Muſarum princeps (Calliopen intelligo) Iſidis & Iuſtitiæ nomine cenſebatur. vel ſi negemus eße muliebrem faciem, & virilem aſſeramus vt capitis lib. 1. Biblioth. Plutarchus.

ornatus subindicat; quem frustra alibi quam in virili Icone quæsieris, dicemus esse Osiridis symbolum, ex Accipitre de quo infra ad satietatẽ dicemus, & Osiridis vultu conflatum. cuius & Isidis, Solisue, & Lunæ coniunctionem seu relationem, quam è Naturæ fontibus haustam nemo veterum non agnouit indicat imago sedens, cui appositum est Ibidis caput, peculiari & insigni (vt dicemus) vnius Isidis nota. Crocodili præterea gemini throno subiacent, animantes apprime solares, quos Iamblichus propter hexagonarium numerum cum sole conuenire scribit. tradit enim Aristoteles parere eos oua sexagena, quæ per totidem dies foueant, vltra quem numerum annorum maxime viuaces minime progrediuntur. comprobaret Iamblichi dictum nonnihil Achilles Statius, qui prodidit Crocodili dentes si ad numerum redigantur anni dies æquare; at ipsemet mendacium veritus testimonij auctoritatem verbo eleuauit. plura in hanc sententiam Aelianus lib. 10. est autem hic numerus Astrologis prima mensura, quem τέλειον *Græci, nos perfectum vocamus inquit Censorinus. neque alia ratione factum putarim, quod apud Eusebium legitur, Solis imaginem Aegyptios in Naui collocasse, quam Crocodilus gestaret. quod Nauigium Marcianus Capella, cui nos non omnino malam medicinam fecimus, ita describit: cui Nautæ septem germani tamen, suique consimiles præsidebant. in prora Felis forma depicta, Leonis in Arbore, Crocodili in extimo videbatur. Felis nomine Aelurum intelige, &*

[Margin notes: De myster. Aegypt. — lib. 5. de hist. an. — Plutarchus. — lib. 4. in fi. — Plutarchus. — De die Natali cap. 11. — De prep. Eu. lib. 3. c. 3. — lib. 2. de Nupt. Phil.]

omnia

omnia in vnguem quadrabunt. Crocodili ſcalptura Oriens, & Occidens Circi Solaris Metæ exprimebantur, vt retulit Horapollo. eorundem antiquiores diuinatione pollere Aegyptij arbitrabantur, cum de conſulentium manu cibos caperent, vel aſpernarentur, vt de Api narrat Plinius. Crocodilorum cultores fuerunt Ombitæ, Coptitæ, & Arſinoitæ; Thebani, & Mœrios ſtagni accolæ. quin & Vrbi nomen a Crocodilis inditum: ipſis diuini honores adtributi, vt aſſeruit præter quam plures nobilis Geographus, qui huius præpoſteri cultus ſpectator fuit. Tentyritæ e contra, & qui circa Elephantinam erant interficiebant. Iuuenalis. lib. 1. Aelian. li. 8. cap. 4. Aelian. li. 10. de hiſto. an. cap. 22. 25. Herodotus, lib 2. Strabo li. 17. Sat. 15.

Inter finitimos vet⁹ eſt atq; antiqua ſimultas,
Immortale odium & nunquam ſanabile vulnus.
Ardet adhuc Ombos, & Tentyra. ſummus vtrinque
Inde furor vulgo, quod numina vicinorũ
Odit vterque locus, cum ſolos credat habendos
Eſſe Deos quos ipſe colit ———

Omnia ad hiſtoriæ fidem. Ioſephus enim grauis in primis auctor Apionem refellens obijcit, Aegyptios inter ſemet religionis ergo præliari. inualuerat enim prauus hic mos in vniuerſa Aegypto politico quodam Regum conſilio, ne ſcilicet populi paria ſentientes facile contra ipſos conſpirarent. quæ fraus vtinam ad quoſdam e noſtris magno Chriſtianæ Rei- lib. 2. Diodor. Sic. lib. 1. par. 2. cap. 4.

pub. malo non peruenisset, sed caueant: malum enim consilium, vt vetus est dictum, consultori pessimum. plerasque alias harum turbarum causas ne pigeat videre apud Plutarchum, qui narrat graue bellum sua tempestate conflatum ex huiuscemodi cultus disparitate inter Cynopolitas, & Oxyrynchitas. Ombitæ liberos suos a Crocodilis raptari (o tenebras!) mirifice gaudebant. at non ita visum Cleomeni homini Alexandrino, qui huiusmodi ineptias in priuatam nundinationem conuertit. Tentyritæ, & Apollonopolitæ egregie, qui noxias bestias oderant, & interficiebant. causam quæris? Typhonem Osiridis illum interfectorem Deorum omnium hostem in Crocodilum conuersum esse existimabant: Typhonem hunc, ne indictum abire patiamur, arbitrabantur Aegyptij vim quandam malam, & tyrannicam esse; a quo, vt verbo dicam, incommoda omnia fluerent. hæc ipsis Typhon, Seth, Bebon, & Smy appellabatur. ossa Typhonis ferrum; Typhonem ipsum rufi coloris fuisse dictitabant. hunc Manilius proprijs videtur coloribus depinxisse.

Plutarcho adiungendus Apollo Abbas. Apud Pallad. in Laus. sect. 48. Aelian. li. 10 cap. 22. Maxim. Tyr. dissert. 35. Arist. de Re Famil. lib. 2. Aelian. li. 10 cap. 22. Plutarchus. lib. 4.

Scilicet in Piscem sese Cytherea nouauit.
Cum Babyloniacas submersa profugit in vndas
Anguipedem alatos vngues Typhona ferentem.

Ab hac radice pullularunt Magorum somnia de Oromaza, & Arimanio; Manichæorum commenta, Incantatorum præstigia; Gnosticorum, &

Plutarchus, quem omnino vide, & Agath. lib. 2. hist. Rabanus Maur. de institut. cleric. lib. 2. Pet. Sic. Sulpic. Seuer. hist. sac. extremo lib. Isidorus de vir. Illustr. & lib. 5. Etym. ca 5. Theod. hæret fabul. li. 1 D. Hieron. ad errores Iohan. Hierosol.

Marcio-

Marcionistarum deliria: qui duo Principia asserurunt, inter Ibin, & Crocodilum, vt in semitam redeamus ea intercedit ἀντιπάθεια, *vt solo Ibidis pennarum contactu, (si Aeliano credimus) Crocodilus statarius fiat. Osiridi ante ambulonis Isidi stipatoris operam præstat Orus (vt arbitramur de quo inferius agemus) peritos Structores imitati, qui in paupere domo ita conuiuium instruunt, vt Cœnæ caput plerumque in extremos missus reijciant. Isis in solio sacro Tabulæ meditullium obtinet, vniuersæ rei contextum & seriem sibi vendicans: ornat ipsius verticẽ Numidica guttata, caput fouens expansis alis, quali positu cernitur & in antiquo æreo sigillo, quod seorsum in* AVCTARIO *dabitur. & sane Pausanias docuit nos, apud Tithorenses Meleagride aue Isidi fieri Aegyptio ritu. aui impositus cesticillus, e quo surgunt bina Perseæ folia, & cornua illa satis decantata, inter quæ bicornis Scarabæus, quem Taurum Aristoteles, Lucanum vocauit Nigidius, Lunæ sacrum vt notat Horapollo quod vt & Porphyrius animaduertit, in partu fouendo XIII. & XX. dierum periodum Lunarem obseruet. Scarabæi charactere Aegyptiorum bellatores signabant ea ratione; quod cum fœminino genere hoc insectum careat; viros vtique solos deceat bella tractare. addit Plinius ab Aegyptiorum plerisque inter numina coli. imo e gemma, lapideue eosdem elaborabant, in eum videlicet vsum, vt filo traiectos gestarent: cuiusmodi e Sarda vidi apud amicũ meũ* EDMVN-

lib. 10. de histor. an. c. 30

In Phocicis.

lib. 5. de histor. an. c. 19.
Plin. lib. 11. cap. 28.
lib. 4. de abstin.
Plutarch. & Aelian. lib. 10. cap. 16.

lib. 30. c. 11.

DVM BRVTZIVM *insignium rerum acerrimum conquisitorem. Isis ipsa plumatili veste induta est e Numidicæ pennis confecta, familiari vt videtur, & pene domestico integumento, quod fortaße guttarum specie Osiridis etymon referret. Ferculi basin ornant Hieracosphynx, & Canopus, de quibus sermo erit inferius. Sceptra baculosve, quos & a lateribus & in basi conspicimus Artapani testimonium insigniuit. is enim apud Eusebium refert, cum Tellus a Moyse baculo icta Muscas, Ranas, Locustas, & alia huiusmodi fastidia protulißet, consueuisse Aegyptios in templo Isidis, quæ Terra foret, Baculum cultus, & memoriæ gratia collocare. hæc apud Pierium pessime descripta sunt, ab ijs forsan, qui Autographa non capiebant. Oro stanti, è regione est fœmina, de cuius nomine mihi non liquet. scio quidem Aegyptijs cultas eße Nephtyn, quam Finem, Venerem, & Victoriam eße censebant; Tithrambo seu Hecatem, Thermutiden, & Eumenutin Canopi vxorem; Themidem, Vestam, & Gratias, at hæc omnia nihil ad Bacchum vt in Adagio est. ad Osiridem veniamus, cuius scabello insculptus Leo est, apponi solitus sub Ori Throno vt Horapollo testatus est, cuius auctoritas apud me magna peruicit aliquando vt crederem, Icones omnes, quæ Vpupam præferunt in virga sacra (vt ipsi appellabant) Ori eße, quem necis paternæ vindicem fuiße scribunt omnes. hæc mihi supprimere non libuit, quæ fortasse amatorem inuenient.*

πολυόφθαλμος.

lib. 9. præp. Eu. cap. 4.

lib. 14. Hierogl.

Plutarchus.

Epiph. lib. 3. adu. hær. & in Ancor. Herodot. lib. 2.

lib. 1. c. 71.

nient. pulcrum enim duxi semper veritatem, etiam
per existimationis dispendia conquirere. vt cumque
hæc se habeant non hallucinabitur, qui Solem, Orum,
& Osiridem in vnum redegerit, & Osiridi Leo-
nem assignarit. ignitæ namque naturæ animal calo-
ris, & ignis auctori conuenire arbitrabantur. &
Solem retulit Porphyrius a quibusdam Lacertum, lib. 4. de ab-
Leonem, Draconem, Accipitrem appellari. ad hæc stin.
Leonis signum in Zodiaco Aegyptij domicilium Solis Macrob. lib. 1. Satur.
appellauerunt. & ideo Crœsus Delphos inter alia Herod. lib. I.
Anathemata Leonem aureum misit. Segmenti hu-
ius extremum obtinent signa Isidis cum Sacro capitis
ornatu; Spicis nimirum vulturinisque pennis. de
Spicis præter Ouidium, & Appuleium, insignis lib. 9. Meta.
est Tertulliani locus in lib. de corona mil. ita scri-
bentis, si & Leonis Aegyptij scripta euoluas, prima
Isis repertas spicas capite circumtulit. de Pennis Ae- lib. 10. c. 23.
lianus, qui easdem in Aegypto vestibulorum fasti-
gijs ornamento esse testatus est. pone Isidem hinc Ra-
na, illhinc Cynocephalus, nisi quis Cercopithecum es-
se malit. at Cynocephalum stantem, manusque in
cælum tollentem βασίλειόν τε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα fuisse
Lunæ exorientis symbolum retulit Horapollo. Βασίλειον
Grammatici Regiam interpretantur. ego cum vul
gata Horapollinis versione Regium insigne, seu Dia- lib. 1. c. 15.
dema lubens retineo; fauente præsertim Pictura,
quam præ oculis habemus. & quidem Regium ca-
pitis insigne (siue Reges priscos intellexerit Horapol- Suidas.
lo; siue Imperatores quorum æuo vixisse creditur)

circu-

lib.6.c.37. *circulū imitabatur. firmat hæc Aelianus, qui Aspidum Picturam in diadematibus Aegyptiorum Regum notauit, quam in Tabula uideri nemo opinor negabit. at si cui hæc minus placent, audiat quid mihi ex insperato uenerit in mentem. consueuit dædala Antiquitas res hominum opinione religiosas, & augustas quibusdam ueluti Notis insignire, per quas ipsis aliqua dignitas accederet. inter has maxime nobilis fuit orbis quidam capiti aliquando circumscriptus, Venerationis index & Maiestatis, quæ humanam excederet. hunc ego Imperatoribus, quos Veteres supra fastigium mortalitatis elatos suspiciebant, Prouincijs Orbis Romani, Vrbibus primarijs, Animalibus etiam Deorum, circumpositum notaui. & quod ad Augustos pertinet, extant numismata aerea Antonini Pij, & Constantij illius, qui Arrianis fauens Catholicam Ecclesiam perturbauit.*

Edidit Hieronym' Rubeus in Append. histor. Rauen. *Et Rauennæ in Aede D. Vitalis manent adhuc antiquissimæ ex opere musiuo Iustiniani, & coniugis imagines, quarum capita noster hic circulus*

ambit

ambit. Prouincias, & vrbes videmus in libro, cui Titulus est NOTITIA VTRIVSQ. IMPERII. *& in Tabula Itineraria, quam debemus* MARCO VELSERO *Cl. Viro, cuius beneficio factum est, vt nobile illud Antiquitatis monumentum in lucem prodiret. Pauonem postremo ita exornatum gestat Aeternitas in antiquo nummo Faustinae Augustae.*

Hunc Orbem Aegyptij in summo capite simulachrorum suorum locabant: quod & hic & alibi licet animaduertere, ab illis Romanos sumpsisse licet suspicari: & variasse habita decoris ratione, quod capiti, cui diuinum quid in esse putabant, eo situ corona aptaretur. qui tamen ornatus insequentium Principum moderatione, & tacito omnium consensu DEO, *& Sanctis eius, vt alia pleraque in totum cessit, & antiquum Diadematis nomen in hodiernum diem retinuit. at Cynocephalus, a quo digressi sumus, Diademati Lunae speciem annexam habet, cum qua vt Iamblichus tradit, communes habet physicas rationes, quae sunt, eadem exoriente laetari, deficiente moerere. Cynocephalos in numero simiarum ponunt Aristoteles, Plinius, & Solinus, vt mi-*

De mysteri. Aegypt. cap.

lib. 2. de hist. an. li. 8. c. 54. cap. 30.

nus

nus mira videantur quæ de eorundem docilitate præ-

lib 1. de hist. an. cap. 10.

dicat Aelianus, Ptolemæis videlicet regnantibus, litteras pingere, saltare, tibias inflare, stipem pro his

Hæc & hodie perdocetur, vt prodit oculatus testis Petrus Bellon. lib. 2. obser. cap. 52.

colligere, & in marsupium conijcere doctos fuisse. hos Hermopolitæ in numinum loco habuerunt si Straboni credimus. Cynoprosopos videtur appellare idem Aelianus, quibus manus cum robustis vnguibus, caput & dentes caninos, pectus hirsutum, & pedum

lib. 17.
lib. 10. c. 26.

celeritatem tribuit. de Rana, quæ Perseæ pomo insidet vix habeo quid dicam. vt enim Aelianum missum faciam,

lib. 1. de var. histor.

qui Ranarum Aegyptiarum vafritiem commendat, conijcere possumus hoc animal veluti fœtum Nili, quem Sacerdotum sapientiores Osirin

Plutarchus, & Euseb.

vocabant, in aliqua veneratione fuisse. hinc autem

Horapollo, lib. 1. c. 25.

in sacris scalpturis Embryonis nota fuit, vt quæ esset Telluris ac si dicas Isidis filia, quam Nilus altricibus aquis fœcundat. his accedat oculorum acies,

Idem lib. 2. cap. 101.

qua ita pollet, vt eiusdem aciei fuerit symbolum peculiare: vt ex hoc capite Osiridi, & Oro per belle congruere queat.

Supra ea, quæ diximus simulachra stat in proprio veluti consepto Apidi aduersus Taurus alter & ipse sacer: Onuphis videlicet, qui & Menuphis Suidæ (nisi hoc nomen vtrobique corruptum sit) Bacisue, seu Mneuis. totidem enim apud Aegyptios (quod ego sciam) culti sunt.

Aelian. l. 12. cap. 11.

Onuphis niger fuit magnitudinis admirandæ, & herbam Medicam depascebatur.

Macrob. li. 1. Sat. cap. 21.

Bacis Hermunthi colebatur Soli sacer, nam, & per singulas horas mutare colores affirmatur, inquit

Macrobius,

Macrobius, & hirſutus ſetis dicitur in aduerſum naſcentibus cõtra naturã omniũ animalium. Mneuis itẽ Soli ſacer Heliopoli colebatur, niger & nonnullo rũ ſententia Apidis pater, quẽ maximis teſtibus, nigerrimũ, & aduerſis pilis inſignem fuiſſe ſcribit Euſebius; quẽ Netiron vel Neuton videtur appellare Macrobius. inter hos diſceptatorem agere non lubet. vnum docuiſſe ſatis erit in Archetypo nigri coloris eſſe bouem hunc, quem ſiquis vnicum re, nomine triplicem eſſe dixerit non inepte dixerit.

Aelian. li. 11. cap. 11. Diodor. lib. 1. par. 2. c. 4. Euſeb. lib. 2. pp. Eu. c. 1. Plutarchus, & Ammian. Marcellin. lib. 22. qui videtur hæc ignoraſſe cũ ſcribat ſuper eo nihil dici memorabile lib. 2. de præp. Eu. c. 3.

Reſtat nobis explicandum Menſæ infimum ſpatium, quo peracto limbum percurremus cum aliqua ſpe ſi non Palmæ, at plauſuum tamen, & adclamationum. occurrit autẽ Iſis, cuius capiti inſidet calathus cum manubrio, Oſiridi communis; vt amborum vis frugifera, & capacitas omnia in ſublime trahentium declararetur. De Aſpide, Stellaque ſuperius. hic ſatis erit admonuiſſe Aſpidem repetitæ iuuentæ beneficio, & inceſſus facilitate, ſideri comparatam fuiſſe. quod adeo verum eſt, vt notarit Clemens Alexandrinus, Aſtra propter obliquam conuerſionem corporibus ſerpentum aſſimilata fuiſſe. Interpretationem proximæ Iconis cogitaui ſæpe ſæpius an attingere expediret, tantam inquirenti difficultatem obtrudere viſa eſt; & denique conſultius viſum fuit dicere aliquid, vt quæſtionis ambagibus expoſitis, doctiores ad hæc diſquirenda prouocarem. qua in re Lectorem monitum volo, me coniecturis,

Macrob. li. 1. cap. 20.

Plutarchus.

lib. 5. ſtrom.

quando alia non suppetebant, indulsisse: cum modo tamen, & voto corrigendi si quid minus vere dictum inciderit. Goropius Canopum contra historiæ & veterum monumentorum fidem interpretatus est. an ego meliora in medium attulerim eruditi Lectoris hæc erit cognitio. Eusebius ex Porphyrio scribit, Aegyptios Mundum expressisse complicatis pedibus, veste variegata indutum, auream Pilam capite sustinentem. hæc ideo quia locum non mutet, quia stellatus sit, quia rotundus. Plutarchus vero libro sæpius citato, ex Eudoxo Aegyptiam fabellam recitat. Iouem videlicet pedibus inter se connatis feriantem ab Iside ad gressum expeditum fuisse. cuius fabellæ hoc erat ἐπιμύθιον DEI mentem inconspicuam & latentem sua natura esse: motu autem ad rerum procreationem processisse. quare dicamus & nos propositum simulacrum Ori esse, cuius nomine Aegyptii Mundum hunc interitui & ortui obnoxium; ideoque veluti spurium a Typhone accusatum, intellexerunt. quæ indesinens recentium formarum libido fecit, vt Orum illi a Baccho, & Priapo non seiungerent. ab hoc capite fluxit Ori discerptio, quem Luna, seu Isis Mundi mater in aqua repertum vitæ restituit (ita fabulabantur) & immortalem fecit. genitalis enim Aquæ vis, & Luna sublunarium Regina Mundum & fæcundant, & immortalem fere per varias rerum vices efficiunt. hinc apud eosdem

lib. 7. Hierogl. & alibi.

lib. 3. de pp. Eu. cap. 3.

Plutarchus.

Suidas.

Plutarchus.

Aegy-

Aegyptios inualuit opinio, Lunam & Solem oculos Ori fuisse, apposite ad Historiam sacram, in qua DEVM legimus duo luminaria magna in Mundo constituisse. quod vero ad Iouem attinet nihil aliud Iuppiter fuit, quam Mundus vel Mundi pars; vt pene putidum sit recensere hic Orphei, Empedoclis, Arnobii & aliorum testimonia. hinc Solem Iouis oculum appellauit antiquitas, & Iouis, Cœli, Mundi mentem. Hoc igitur Ori Ectypon esse statuamus; quẽ in Paludibus apud Butum Latona primum enutriuit. in cuius rei memoriam institutum videtur, quod D. Epiphanius narrat; Buti videlicet senes Sacerdotes caput rasos, ad instar Nutricum Orum seu Harpocratem gestare circumcursantes, & faciem pulticulis oblitos eam in ebullientem lebetem demittere. & quidem hæc imago ad infantis pueri speciem accedit inuoluta nimirum fasciis, & compositis pedibus, quo statu Deorum simulacra apud Aegyptios fingi testatur Heliodorus lib. 3. Aethiop. Huiusmodi sunt icunculæ fictiles, quas passim in thorace conditorum funerum ex Aegypto ad nos aduectorum Aromatarii reperiunt. vt suspicari liceat Herodotum de funeribus Aegyptiorum loquentem, religione aliqua impeditum Ori nomen consulto subticuisse, nemo enim erit (modo conditum funus viderit) qui nos nugari putet si dixerimus hanc imaginem seruati funeris exemplar. vidimus autem apud NI-

Plutarchus. Gen. 1. Apud Appuleium de Mund. apud Plutarch. de Placit. Philos. lib. 3. aduers. gent. Macrob. li. 1. Sat. ca. 21. & 18. & 19. Plutarchus. lib. 3. aduer. her. Euterpe.

COLAVM FABRICIVM *Ori typum in Gemma; quem hic delineatum voluimus.*

Ostentat autem Orum in Baride forsan iacentem, virgata veste indutum, pedibus indiscretis. Caput & pedes obsidet Vpupa, quod summe pius Osiridem parentem a Typhone interemptum vltus fuerit: de Scarabeo cornuto satis paullo supra. Orum in Tabula contuetur Isis modiolos quinque præferens; quorum rationem intactam sinere, quam per Diuinationes inuestigare maluimus. Sacra Auis Accipiter librum, quo Deorum Ritus continebantur, detulit olim ad Sacerdotes, ideoque iure Isidis capiti insistit, quæ Dijs quibusq; Templa, Honores, & Sacerdotes constituit: hæc autem Doctrina in libros relata esse videtur, Pythagoras enim apud Lucianum se Rituales Aegyptiorum didicisse profitetur. in proxime sequenti Osiridis simulacro status pedum notandus ceteris quoque huius Tabulæ Imaginibus communis. sunt enim omnes varis pedibus, & in se contractis. cuius rei ratio ab Aristotele petenda, qui in problematis quærit cur Aethiopes, & Aegyptii blæsi sint. τὸ βλαισοί, qua voce ibi vti

Diodorus, lib. 1. par. 2. cap. 4.
Diodorus, lib. 1. c. 2.
In Gallo.
Problem. sect. 14.

tur Philosophus, quid significet Interpretes inter se digladiantur. ego prauitatem interpretor. at vero qualis sit distortio hæc, & quarum corporis partium Aristoteles uti conspicuam non explicauit. Nos e Tabula primi forsan omnium (venia sit dicto) subodorati sumus. cum Tabula faciunt pleræque Aegyptiorum numinum Icunculæ fictiles antiquissimæ apud PROSP. ALPINVM qui olim Aegyptum magno cum fructu studiosæ Iuuentutis peragrauit. imo apud eundem spectatur Tela Indica ex Aethiopum Officinis prompta, in qua indigenarum mulierum mira simulacra eodem positu pedum incedunt: at negabit quispiam Aegyptios propria corporis vitia in Diis expressisse. non negabit opinor si apud Theodoretum legerit Αἰγυπτίους ὡς αὕτως αὐτοὺς διαμορφοῦν πρὸς τὴν οἰκείαν μορφήν. Serm.3.
quod Aethyopes, Thracas, Persas, Medos fecisse commemorat. ceterum hæc Theodoretus a Clemente Alexandrino videtur mutuatus. at quia supra votum meum contigit ANTONIVM QVÆRENGVM (norunt omnes quem virum) in explicatione Aristotelici problematis mecum sentire, a studiosis Lectoribus me gratiam initurum certo scio si eiusdem hac de re aureolam disputationem, cuius describendæ vir non minus ingenuæ naturæ, quam eruditionis, mihi potestatem fecit in Commentarium meum inseruero. lib.7.Strom.

A. QVAE-

A. QVÆRENGVS LAVRENTIO PIGNORIAE.

Vod tam verecundè insignium virorum opiniones conuellere aggrederis, in eo Laurenti non minorem iudicij laudem, quam modesti, ac pudentis animi promereris. si qua enim in re probandus est antiquus è Menandri comœdia senarius.

Τὸ πολλὰ τολμᾶν, πολλ' ἁμαρτάνειν ποιεῖ

Probandus certe in re litteraria, in qua nullum peccandi modum cum sibi statuat audacia, difficile dictu est quàm licenter hoc præsertim æuo grassetur in bonas artes. Sed in tanto veritatis, ac pudoris discrimine audi tamen quid a grauissimo Theologo pronunciетur. Si quis est inquit, qui ob humanam auctoritatem rationi abrogandam fidem existimet, hunc tu dignum ducito qui diuini vatis sententia brutis animantibus adnumeretur, & rursum. Qui alium adigit vt in verba magistri iuret, nec præterea quidquam aut scribat, aut doceat, quàm quæ ab illo tradita accepit, is ad veritatem pergentibus viam obstruit, & ingenij lumen contra æternæ legis præceptum non abdit modo, sed opprimit, & extinguit. Audendum ergo, sed ita vt numquam excidat, τὸ μέτρον ἄριστον, *& si quid refellimus id more tuo improbemus non contentionis, aut inanis gloriæ studio, sed publicæ vtilitatis.*

Quod vero pertinet ad locum Aristotelis in problematis, videris mihi tam felici coniectura Aegyptiam superstitionem cum Græca Philosophia contulisse, vt si quis a te forte dißentiat, nemo tamen esse possit, qui opinionis tuæ rationem non maxime probabilem fateatur. Quid enim illis acutius? Veteri mortalium instituto ad suæ quisque gentis similitudinem omnes deorum speciem effingunt, cur igitur nullam Isidis, & Osiridis imaginem non varis cruribus antiquus cælator expresserit ab ipsa Aegyptiæ gentis corporum habitudine petendæ sunt causæ. Tum addis, At docuit nos Aristoteles, quod in dijs illis cum admiratione intuemur, id vulgo in omnibus Aegyptijs naturam efficere iam ergo inuenimus quod quærebamus; Quin duo simul didicimus, & quod modo dictũ est, & quæ recta sit interpretandi Aristotelis in illo problemate ratio; τὸ βλαισὸν enim cum multa significet, ad peculiarem tibiæ demonstrandam inflexionem, qualem in Aegyptia tabula inspicimus, aptissime duci potuit. Sed duos habes magni nominis aduersarios, Theodorum Gazam, & Guil. Budæum qui tamen cum inter se dissentiant te si neutri accedis ab iudicij temeritate facile vindicant. Putauit Theodorus nihil aliud eße apud Arist. eo loco βλαισότητα quam prauam pedum inuersionem, atque ea de causa quod barbarus interpres intortum simpliciter reddiderat id ipse suo more simul transferens, & declarans nouo in lingua latina dicendi genere pedum blæsitatem appellauit. Hanc vero maxime

propriam

propriam eius eſſe vocabuli notionem probare potuit non leuibus argumẽtis. Nam Suidas cum duobus in locis blæſi, rhæbique differentiam exponeret, illum proprie dixit eſſe, cuius pedes a genu detorti conſpicerentur, hunc vero cui vitiũ eſſet in tibia. Et Xenophon initio libelli περὶ ἱππικῆς vbi docuit equorum vngulæ ſi nimium depreſſæ ſint, inde fieri vt pars pedis interior ingrediendo lædatur, ſtatim addidit ὥσπερ οἱ βλαισοὶ τῶν ἀνθρώπων Inepte vero huiuſmodi vſus eſſet exemplo ſi βλαισότης aliud eſſet quam pedis inuerſio. Poſtremo Alexander cum primo problematum libro indagandum propoſuiſſet διὰ τί τῶν εὐνούχων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ πόδες διαστρέφονται. in ſecundo eamdem prope repetens quæſtionem ita ſcripſit διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι μακροὶ καὶ βλαισοί; quaſi indicare vellet illos ipſos, quibus diſtorqueri pedes alibi dixerat, blæſos propriæ numcupari. His fortaſſe aut non admodum ἐνδοξοτέροις ſuam tueretur Theodorus tranſlationem. Budæus vero cum ad huius vocabuli aperiendam proprietatem multa congerat, nec ſatis explicet quid potiſſimum probet ita Ariſtotilem videtur interpretari vt blæſum dici velit cuius crura extrorſum diuerſa, ac diuaricata ſint. hunc autem eundem eſſe cum valgo, quod ex Sex. Pompeij explicatione facile intelligi putat. valgo vero ita varum opponi quemadmodum blæſo opponitur rhæbus. Hæc Budæus, quorum ſi quis rationem exigat non deerunt quæ reſpondeat, nam vt Latina omittantur, quæ ad Ariſtotelis verba recte interpretanda nihil faciunt, Iulius Pollux

lib. secundo ὀνομαστικοῦ, ῥαιβοὺς *inquit* καλοῦσιν οἷς καμπύλα εἰς τὸ ἔνδον τὰ σκέλη, βλαισοὺς δὲ οἷς τὸ ἀπὸ τῶν γονάτων εἰς τὸ ἔξω ἀπέστραπται. *Post Pollucem Galenus (quamquam enim* σύγχρονοι, *fuerint, videtur tamen Galenus adulto iam Commodo, cuius praeceptor Pollux, plura scripsisse) cum in libro* περὶ ἄρθρων *duas attulisset causas, ob quas crura deprauari contingeret, tertiam addidit quam impositi corporis molē esse dixit, atq; eius onere quibus rectiora quam naturae vsus exposceret crura essent eos blaesos fieri, cōtra rhaebos, quibus paulo pronius inter se curuata sinuarentur edocuit. Tum disertis verbis quarum rerum ea vocabula notae essent ostendere aggressus eadem prorsus attulit, quae paulo ante ex Polluce descripsimus Ergo si Budaeum audias Aegyptios, & Aethiopas valgis fuisse cruribus ex Aristotele discimus, si Theodorum, prauis tantum pedibus eos laborasse probat hypothesis, vtrumuis autē admittas in de tuam euerti explicationem contingit, vnde tu illi subsidium parasti, nam si blaesitas nulla est quae poplitibus in exteriorem partem proiectis pedes compararet, & in recto vestigio ingredientē hominem statuat, vel peruerse in antiqua tabula rudis artifex Aegyptiorum corpora adsimulauit, vel turpi lapsu pro cruribus pedes, & pro varo valgum Aristoteles in quaestionem vocauit. Non tamen haec eiusmodi sunt, quae te facillime de sententia deijciant. Ac primum, quod vtrique aduersariorum commune est, si* τὸ βλαισὸν *inferiores tantum corporis partes inuertit, cur libro de Animalium historia scripsit Aristote-*

les, *flecti hominis brachia in posteriorem partem cum illa exceptione* πλὴν μικρὸν ἐβλαίσωται εἰς τὰ πλάγια τὰ ἐντός; *Blæsitas igitur de brachijs etiam, vt loquuntur scholæ prædicatur. Hoc communiter aduersus ambos. sunt vero quæ etiā singulis separatim obijcias, nam primum quod attinet ad Theodorum, vel blæsum ad pedes recte contractum dicitur, quod ea propria sit vocabuli significatio, vel quod eum necessario sensum expostulet dubitationis propositæ methodus. Sed tam angustis finibus eius vocabuli notionem minime circumscribi clare intelligimus cum ex verbis ij. lib. de Anim. histor. nuper prolatis, tum ex libro de Anim. ingressu, in quo septies repetitus eiusdem vocis vsus ad significandam cruris inflexionem plerumque adhibetur. Dubitationem vero quā proponit Aristoteles non esse ad pedes tantum referendam, & causa rei quæ* γενικῶς *redditur, & ipse prope sensus aperte demonstrat, nam siue calor, siue moles membra distorqueat, qui in longitudinem porrectiores sunt artus, eos facilius vi aliqua adhibita a recto deduci necessariū est. Budæi verò sententiam non multo validioribus machinis & ipsam demoliaris, nam cum dicit blæsum Aristoteli valgum esse, non animaduertit si hoc verum sit, inde effici, vt Analyticæ artis vel inuentor vel expolitor Philosophus logicas syllogismorum consecutiones ignorare videatur. Quid est enim? crura Aegyptijs extrorsum flectuntur, quia caloris exsuperantiam flexio cruris insequitur. At vel pueri cognitum habent,*

bent, non commeare inter genera, & species argumenti necessitatẽ. Præterea, si nihil blæsum est, nisi quod exterius inuersum a naturæ rectitudine abscedit, cur ad eam brachiorum blæsitatem, cuius argumento superius vsi sumus, addidit Aristoteles explicationis loco verbum illud ἐντός? Profecto aut ille περιττολογίας est accusandus, aut Budæus improprietatis. Hæc singillatim aduersus vtrumque. Quemadmodum vero ad ea, quibus ambo suam tueri posse interpretationem videbantur, respondeamus, omnisque è medio difficultas amoueatur, hinc vt arbitror ducetur tutissima ratio: Cum præ rerum innumerabili multitudine omnis verborum penus magna semper laborarit inopia impulit vsum necessitas, vt quæ vnius tantum rei propria vocabula essent, illa ad res plures significandas certa quadam obseruata similitudine audacter protraheret. Ex eo verborũ genere βλαισότης est, nam vel omnem in partibus animalium ad incessum necessarijs a recto declinationem significat, vel ei tantum tribuitur, quæ definitæ alicuius partis est propria. vtrumque vero genus tam commune quam proprium pari diuisione diducitur, nam vel administri progressionis artus noxia flexione obliquantur, uel facilioris motus gratia sic a natura sunt instituti. Ita sex in genera blæsitas abit. Nec uero difficile est ad singula, quæ enumerauimus genera, ueterum scriptorum usum, & doctrinam accommodare, nam si pro uaria sententiarum ratione uerba diligenter expendantur primum

blæſitatis genus adhibitum inuenietur ab Ariſtotele in lib. 2. de hiſtoria Anim. ſecundum, & tertium ab eodem in lib. de Anim. ingreſſu. quartum ab etymologico cum blæſum idem eſſe dixit quod παραλυτικόν, quintũ a Galeno, & Polluce, ſextum denique a Xenophonte, Alexandro, & Suida. Quodnam uero ad blæſi genus controuerſi problematis quæſtionem referendam cenſebimus? Profecto ad illud; quod dubitationi parem eſſe reſponſione oſtendat, eſt autem reſponſio eiuſmodi, ut cauſas inflexionis afferat nullam certam ad ſpeciem contractæ. Quam uero in partem illa flexio uergeret in Aegyptijs tu mira ſubtilitate ex ueteri tabula demonſtraſti. Quod ſi noſtra quoque tempeſtate ijſdem terrarum in oris genitos non ualgis ſed varis ingredi cruribus nos docuiſſes, nullam prorſus de tuæ ueritate opinionis in animo cuiuſquam dubitandi anſam relictam exiſtimarem. Habes, quod te expetere oſtendiſti, meum de tua coniectura iudicium. Quod uero aliquando tibi dixi, multa eſſe in Platonicorum libris, quæ ſi familiarem ipſis philoſophandi rationem ſequi vellemus, de abditis rerum cauſis, deque abiunctis a materia mentibus ex hac ipſa tabula depromi poſſent, id eiuſmodi eſt, quod vel inanibus comminiſcẽdis allegorijs, quales damnantur a Socrate, ingenij vires miſere deterat, vel ſi quid etiam cõtineat, quod cognoſci non inutiliter poſſit, ab ea tamen commentatione, quam tu tibi propoſitam initio nos monuiſti, ſit plurimum alienum.

Pro-

Proximum subsellium occupat Isis, cui stans Osiris auiculam porrigit alis veluti applaudentem. post hæc Isidis effigies, cuius capitis ornatus Loti Floribus & Perseæ folijs distinctus faciem humanam Aeluri habẽtem auriculas includit; cuiusmodi & alibi visitur, quod symbolum & in vertice Sistrorum apponi testatur Plutarchus. Felis enim ob varietatem, vim noctu agendi, fœcunditatem; statas cum Lunæ vicibus oculorum auctiones, & imminutiones Isidem indicabat, qua ratione inferius Felem cum Sistro conspicimus. muliebris vero facies non sine mente, consilioq; Lunæ cursum agitari demonstrabat. superius pandit alienas alas Scarabæus Solis imago, eiusdemque in cursu æmulus, in exuenda senecta Lunæ exemplar. eius encomia cum alij collegerint, sufficiet apposuisse hic antiquam Gemmæ scalpturam.

De Isido, & Osiride.

Clem. Alex. lib. 5. Strom. Horap. lib. 1. Arist. li 8. de hist. an. c. 17.

In ea Solis caput concinne Scarabæo impositũ, quæ omnia serpens caudam vorans ambit, vt daretur intelligi fortasse, Orbis huius lucem a Sole esse, qui sapiente cursu vitam animãtium moderetur. Accipitris caput in imagine sequente Osiridem veluti digito monstrat, vt enim refert Eusebius ἐν ἀπόλλωνος πόλει

lib. 3. de pp. Eu. cap 3.

cole-

colebatur ἱερακοπρόσωπος ἄνθρωπος lancea Typhona inter-
ficiens. Accipitris faciem (cætera enim nostri insti
tuti minime sunt) ipse ad Solem refert, cum ea Auis
lucis & spiritus Aegyptijs symbolũ sit: tum ob Ala
rum pernicitatem, tum ob vim in altiora tendendi.
imo Plutarchus Accipitris pictura ab ijsdem Osiridẽ
sæpe proponi refert. cuius rei rationes ab ipso edıscẽdæ.
Refert Eu- sufpicari autẽ licet a Zoroastre figmentũ hoc inuectũ
seb. lib. 2. fuisse, cuius ἐν τῇ ἱερᾷ συναγωγῇ τῶν περσικῶν hæc sunt
præp. Eu. uerba ὁ δὲ θεός ἐστι κεφαλὴν ἔχων ἱέρακος. in quam senten-
cap. vlt. tiam Plutarchus narrat Sai in uestibulo Templi Mi
neruæ Accipitris scalptura Deum prænotari. hasce
11. inuect. imagines D. Gregorius Nazianzenus portentosas
in Iulian. & compositæ naturæ uocat, ubi Nonnus notauit se
Alexandriæ uidisse perexigua quædam sigilla (qua
lia & nos uidimus) caput Canis, Felis, Accipi-
trisve gestantia. de stella Sothi satis iam diximus,
ut etiam de Oro, cuius imago cum Anubide & Isi-
In Octauio. de ad Minutij Felicis uerba mirum in modum fa-
cere uidetur, ea sunt. Isis perditum filium cum Cyno
cephalo suo & alijs Sacerdotibus luget, plangit, in-
quirit: subdit. mox inuento paruulo gaudet Isis,
exultant Sacedotes, Cynocephalus inuentor gloriatur.
Anubiden, quem minus proprie Cynocephalum
In Apol. c. 6. vocant Minucius, & Tertullianus, refert Dio-
lib. I. dorus Osiridis filium fuisse, vsumque canis insigni.
inde videtur natum, vt canino capite fingeretur. Plu
tarchus Osiridis, & Nephtyos filiũ facit, quẽ Isis a
matre expositũ sustulerit, custodemq; perpetuo habue-
rit:

rit: eundē præterea esse cū Horizōte, & Saturno, Hecatenque imitari numen cæleste, & terrestre. sunt qui Mercurium appellarint veluti Seruius, & Appuleius. imo Lucianus scribit Mercurium postquam Isidi in Aegyptum tranantipræiuisset, ex adolescente Cynoprosopum factum. hac de causa Anubidis gestamen fuit κηρύκειον *Mercurij inuentum. Anubidis anathemata Cynocephali fuerunt; ex quo videtur factum, vt ab his non distingueretur. fuit is Osiridis, atque Isidis custos ad canis naturam apposite. inde apud Virgilium, Ouidium, Propertium, Prudentium, & Auienum, latratoris, latrantis, & caniformis epitheto notatur. Iuuenali derisor appellatur, quo tamen loci, si antiquorum exemplarium fides accederet, derosor magis placeret ad canem eximie. nec aliud numen intellexit Prudentius.*

In fine viij. Aen. In Dial. Noti. & Zeph. Lucian. in Toxari & Nummi veteres. Aen. lib. 8. Metam. li. 9. El. 10. lib. 3. i Apotheosi. in Aratæis Phenom. Sat. 6. lib. 2. cont. Symm.

Quasdam victa dedit capitis Cleopatra canini.

Effigies. ———

Fuit indiuiduus Isidis comes, quod, præter Minucium Felicem & Tertullian. locis proxime citatis, indicat Auienus.

Digna Poli consors, & cura latrantis Anubis.

Extat apud nos in Aedibus Rhamnusijs græca vetus Inscriptio quam hic apposuiße non omnino ineptum arbitror.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ
ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΜΕΛΑΝΗ
ΦΟΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΝΙΑΣΙΝ
ΤΟΥ ΠΑΣΤΟΦΟΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΡΑΦΗΝ ΤΩΝ
ΤΕ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΟΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΓ
ΚΑΥΣΙΝ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΜΟΧΘΟΥΣ
ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΟΙΧΟΙΣ
ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΠ ΑΥΤΟΙΣ ΣΑΝΙΔΑΣ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ ΣΑΡΑΠΙΔΙ ΙΣΙΔΙ
ΑΝΟΥΒΙΔΙ ΑΡΠΟΚΡΑΤΕΙ
ΕΠΙ ΙΕΡΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ
ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ
ΡΑΜΝΟΥΣΙΟΥ

Isis Tabulam fere concludit, cui Leoninum caput impositum eadem prope de causa, qua Osiridi vidimus Ibidis caput concinnatum. Sol enim Leonis vultu fingebatur, inquit Lutatius Placidus, vel quod hic Deus ceteros vi nominis, & potentiæ excellat, vt inter reliquas feras Leo, vel quod sit rapidum animal. & de hoc, vel non absimili simulacro, sensisse videtur Minuc. Felix dum inquit, de capro etiam, & Homine mixtos Deos; & Leonum, & canum vultus Deos dedicatis. Arnobius & ipse, *inter*

Ad secundũ Theb.

In Octauio.

lib. 6. adu. Gent.

inter Deos videmus Leones toruissima facie, mero oblita minio, & nomine frugifero nuncupari. Tertullianus etiam, sed illi debebant adorare statim biforme numen, quia & Canino & Leonino capite commixtos, & de Capro & de Ariete cornutos, & a lumbis Hircos, & a cruribus Serpentes, & planta, vel tergo alites Deos receperunt. hinc desumpsit argumentum Porphyrius ad hæresin suam defendendam; ad simulacrorum videlicet compositionem quodlibet animal cum homine aßumptum olim fuiße, veluti cum humano corpori facies auis cuiuspiam, Leonisue iungeretur. huc respexit Lucianus λεοντοκεφάλους ἀνθρώπους *recensens. Romæ quidem extat marmoreum signum, quod quia hoc nostrum æmulari videatur, hic bono publico euulgamus, acceptum a* HIER. ALEANDRO *eruditissimo adolescente, contubernali olim nostro, cui volentibus Musis, Iuris humani & diuini penetralia inuisere feliciter contigit.*

Apolog. c. 16

lib. 4. de abstin.

In Hermotimo.

Tabulæ interpretatione absoluta ad Limbum accedamus. incipiemus autem ab angulo, qui sinister superior inscriptus est, in quo Felis cum Sistro Sacrum Isidi animal, cuius vt fœcunditas exprimatur testes Osiridis superne adiecti sunt. huius animantis sepulcra in vrbe Bubasti fuerunt, vbi Diana colebatur, vt minus vere videatur dixiße de Aegyptijs Iuuenalis.

Herod. lib. 2.

Sat. 15.

Oppida

Oppida tota Canem venerantur, nemo
Dianam.

Sistrum ad amussim (vt inquiunt) delineauit Apuleius inquiens, dextra quidem ferebat æreum crepitaculum, cuius per angustam Laminam in modum balthei recuruatam, traiectæ mediæ paucæ virgulæ crispante brachio tergeminos iactus reddebant argutum sonorem. non enim persuadent mihi qui putant his verbis Crotalum describi. at crepitaculum appellat. recte id quidem. Martialis. lib. 11. Met. In Apophoretis.

CREPITACVLVM.

Si quis plorator collo tibi vernula pendet
Hæc quatiat tenera garrula Sistra manu.

ante Martialem Propertius. lib. 3. el 10.

Romanamque tubam crepitanti pellere
Sistro.

Ouidius.

——— crepuitq; sonabile Sistrum.

Et vt concludam nemo erit, qui Plutarchum de Sistro loquentem legerit, & Gemmas Nummosque antiquos pertractauerit, qui non mecum sentiat. licet enim Sistrum aliquando ab hac specie variauerit aliquantisper, a Crotalo tamen longe abfuit. Sistrum vero vel motum, & ortum rerum indicabat, ait Plutarchus, vel Nili accessum & recessum vt ait Seruius. nisi dicamus denotasse Hirundinis garritum, in quam Aegyptij fabulabantur Ad VIII. Aeneid.

conuersam Isidem, vt necem Osiridis, cuius cadauer prope Byblum inuenerat commodius lugeret. prælucet nonnihil ad hunc intellectũ Minucius Fel. ita scribens, & dispice Isidis ad hirundinem Sistrũ, & aspersis membris inanem tui Serapidis, siue Osiridis tumulũ considera, deniq; sacra ipsa & ipsa mysteria, inuenies exitus tristes, fata & funera, & luctus atque planctus miserorum Deorum. Isidis autem aues videntur fuisse Hirundines, quæ insulam iuxta oppidum Copton eidem sacram ne laceret amnis, incipientibus vernis diebus, muniunt opere, palea, & stramento rostrum eius firmantes, continuatis per triduum noctibus tanto labore, vt multas in opere emori constet. Fuit vero Sistrum peculiare Isiacorum gestamen, quo Typhonem arceri credebant. & hoc Isidis imitatione, quam Ouidius, Val. Flaccus, Appuleius, Nummi veteres, & reliqua antiquitatis Analecta cũ Sistro delineãt. qua de re Sistratã turbã appellauit Martialis Isiacos teletas.

Plutarchus.

Plin. lib. 10. cap. 33.

Plutarchus.

Lib. 12.

Linigeri fugiunt calui, sistrataque turba
Inter adorãtes quum stetit Hermogenes.

Præit Accipiter, cui impositum Ori caput, e cuius mento dependet Serpentis cauda nisi ego male coniicio, acumine uidelicet in mentum infixo, seu vice versa, vt alibi conspeximus. præcedit Accipitrem Leo, a quo Leontopolis desumpsit nomen. imo eidem vt Deo templa erecta sunt. Heliopoli tamquam Vulcano, & Soli sacrum animal in Templi uestibulis alebatur, ut scribit Aelianus, qui causam

D. Hieron. contra Iouinian. lib. 2.

sam

ſam inquirens cur Leo ignem paueat, reſpondet interioris ignis plenum eſſe, ideoque exteriorem horrere. Empedocles autem apud eundem feliciſſimam prædicat conuerſionem ex homine in Leonem: vt hinc arripuiſſe anſam videatur Apollonius fabulandi, Amaſidis animam in Leone latere, cui Sacerdotes ſacra fecerunt, quemq; vittis teniiſque exornarunt: membra eiuſdem anteriora Igni, poſteriora Aquæ Aegyptij aſſignabant; quia, ſcribit Macrobius, validus eſt Leo pectore & priore corporis parte; at degenerat poſterioribus membris: in hoc etiam Solem imitatus, cuius vicem in veteribus Nummis radiato capite tulit; concinne ad hiſtoriam quam recitat Macrobius, de Leonibus videlicet, immiſſiſque in Regias Naues radijs, quales in Solis capite pinguntur. Succedit Flos qui diligenter intuenti Melilotinus videatur. Porro Melilotus Nili, & extremarum terræ orarum fœtus, Oſiridis & Nephthyos germen fuit, quo Oſiris coronatus inceſſit: ideoque pro faſtigio Oſiridis teſtes eidem impoſiti ſunt, quos ipſemet Oſiris genuflexo veneratur. ſacram Aſpidem alatam, cui Accipitris caput adiectum Pierius Valerianus Baſiliſcum interpretatur. infra hanc videtur Tauri caput, niſi quis Bouis fœminæ malit; tum Perſeæ arboris folium. fuit autem hæc arbos Iſidi ſacra, quod eius folium linguam referret, fructus Cor. ſola præter hæc Nili aqua gaudet. haſque cultus rationes ignoraſſe videtur Socrates apud Caſſiodorum, qui proceritatem, & ſpeciem tan-

lib. 12. c. 7.
Philoſtratus. lib. 5. de vita Apollon.
lib. 1. Saturn. cap. 21.
Cap. 20.
Plutarchus. lib. 14. Hierogl.
Plutarchus.
Fracaſtorius tamen vir in ſignis Cameſi Deo ſacratam cecinit in Poemate, quod Ioſephum inſcripſit Pauſanias Eliacor. priore.
lib. 6. hiſtor. Tripart. vbi de Perſea.
Hermopoli Thebaidis, fruſtra ergo notauit Aelianus, li. 10. c. 22. Perſeā Apollonopoli peculiarē eſſe, ſibimet parum conſtans lib. 11. c. vlt. ex eadem arbore victoribus Dionyſiacorum Coronæ parabantur, vt elicio ego ex Callixeno Rhodio apud Athen. lib. 5.

tum

tum in ea notauit. Rana demum Scabello insidet, supra quam plana illa rotunditas in Apicibus sacris frequens quam Serpens fere totam ambit: præit hæc omnia alata Sphynx, cuius meminerunt Palephatus, & Aelianus. alioqui Aegyptij ex Leone & Virgine Sphyngas perficiebant, quales Romæ spectamus e regione Panthei, & in hortis Calliopeijs. ea scilicet de causa quod Quintili & Sextili mensibus, quorum tutela Leo, & Virgo sint, exuberet Nilus. ita Bellonius, qui addit Monstra hæc Herodoto Androsphyngas vocari. inter Simias numerat Solinus, villosas comis & mammis prominulis affirmans. at Ausonius, & Apollodorus tricorpores vt hic videmus asseruerunt. Sed cur ita frequentes hic appositæ? vt sacrorum doctrinam innuerent latitare; qua etiam de causa pro foribus Templorum eas collocabant: vt docerent præterea Deum & amandum, & timendum esse: feræ enim & hominis imaginem Sphyngas gerere, itaque Deum impijs ferum, iustis humanum esse. & hæc Pictorum licentia Poetarum figmento auctoritatem conciliauit, Thebanam videlicet Sphingen ænigmata proponentem iter cum viatorum discrimine insedisse. ipsa enim ænigma cum esset haud mirum si ænigmata discutienda proponeret. Gryllus tamen apud Plutarchum ex hominis & bestiæ coitu Sphingas enatas ratiocinatur. mox occurrit Apis Nauigio vectus, quale forsan θαλαμηγὸν ναῦν appellat Diodorus. li-

cet

De incredi-bil.hist.li.12. de hist. ani. cap.35.
Aelian.li.12. cap.7.
Ita Belloni' in lib.de admirab. antiquor.oper. præst.cap.2.
Anton. August. Numism. Dial. 3. Michael Mercatus de Obelisc. cap.11.
lib.2.obseru. ca. 45.& 46.
Cap.30.
In Monosyllabis.
lib. 3. Bibl.
Plutarchus.
Clem.Alex. lib.5.Strom.
lib.1.par.2. cap.4.

cet enim ὄμμα κεχρυσωμένον *minime adsit, id factum videtur ut Apis magis conspicuus sit. & ut nihil quod in mentem venerit indictum sinamus, placuit olim, quod modo abdicamus, hoc nauigium Barin esse, cuius meminere Diodorus Siculus, Porphyrius, Iamblichus, & Propertius lib. 3.*

par.2. cap.5. & 6. apud Theodoret. serm. 3. de myster. Aegypt. Eleg.10

Romanamque tubam crepitanti pellere Sistro,
Baridos & contis rostra Liburna sequi.

Videbatur enim hic nescio quis exprimi (Osiris fortasse) qui sedens in puppi conto nauigium impellit, quod forsan ab eius nauigij structura, quod Herodotus Barin appellari testatur, non omnino recedit. accedebat hinc appellatum videri montem illum insignem Armeniae regionis, in cuius cacumine post cataclysmum Arca Noe consedit. Nicolaus enim Damascenus montem illum Barin vocat: nisi velimus id illi nomen ob altitudinem obtigisse, cum βάρεις *Turres appellatas sciamus. at, ut semel monuimus, seponimus haec omnia, quae Diuinationem potius, quam ingenii acumen aliquod sapiunt. mirum autem videtur, ut hoc obiter dicamus, quod de Arca Noe narrat Epiphanius, eius reliquias sua etiamnum aetate superfuisse; quod & notauit Abidenus Mnaseas, & Neoterici quidam, qui & hodie manere serio adfirmant. Nauigij nostri puppim ornant penna, sacra Serpens, & nobilis ille frutex, qui Isidis*

Euterpe.

Apud Euseb. lib. 9. praepar. Eu. c. 4.

In panario.

Apud Euseb. loc. cit. vide, & D. Hieron. de loc. Heb. in princ.

Ioh. Laurent. Anania Cosmogr. trac. 2.

capillo

capillo nomen debet. in Prora sedet Isis Lunæ insignibus insignis. porro extra cymbam Osiris, qui cum Iside, Oro, & Anubide limbum vniuersum passim distinguit, Accipitrem veneratione dignum esse monet. Accipiter enim Apollini, ac si dicas Osiridi sacer fuit, & Solis præterea symbolum. est enim igneus & vim habet interimendi inquit Clemens. imo Aelianus inter alia quædam notauit, hanc auem ab Aegyptijs, etiam mortuam, vt diuinam suos Tripodas habuisse. hanc Tentyritæ sanctissime colebant ob pernicitatem, & vim ad Ignem, vt diximus, proxime accedentem. Coptitæ oderant veluti Crocodilorum hostem acerrimam. hinc autem nutare videtur Canon ille apud Strabonem ab Aegyptijs omnibus peræque coli ex terrestribus Bouem, Canem, Felem: ex volatilibus Accipitrem, atque Ibin, ex Aquatilibus Lepidotum, & Oxyrinchum. quæ si vera sunt mirum videtur hos pisces nullibi in Tabula nostra spectari. auget dubitationem Plutarchus, qui eos præ alijs Piscibus exsecrabiles Aegyptijs fuisse tradit. de Oxyrincho tamen aliter Aelianus. erant autem in Aegypto sacrorum Accipitrum curatores, vt & reliquorum animalium sacrorum altores, quorum munera apud Diodorum legas. huc pertinet mansio Hieracon apud Antoninum, nomen sortita vt aliæ pleræque ab animalibus sacris. Caprinum caput vel Mercurij symbolum est ex Marciano Capella, apud quem Caprea cum alijs

qui-

Porphyr. lib. 4 de abstin. quem vide.

lib 5. Strom.

lib. 11. histor. an. cap. 35. Aelian. li. 10. cap. 24.

lib. 17.

Aelian. li. 7. cap 9.

lib. 1. par. 2. cap. 4.

Accipitres, & hodie in Aegypto frequẽtes sunt. Bello. lib. 2. obser. c. 36.

lib. 2. de Nupt. Phil.

quibusdam in eius Dei gratiam proponitur; aut Capram indicat, cui Aegyptij ex Theodoreto diuinos honores detulerunt. quod ad Hircum attinet, fuit is vt supra narratum est Pani sacer ea ratione, qua Priapus inter Deos relatus, ex appetentia videlicet indefessa generandi Serm. 7. Theodoret. serm. 3.

O miseras hominum mentes o pectora cæca!

Vere huiusmodi deliria dum exagitaret, scripsit Arnobius; si contemptor aliquis numinum, & sacrilegi pectoris immanitate furiosus intendisset animum maledicere Dijs vestris, auderet in eos quidquam grauius dicere, quam ista prodit historia, quam veluti quiddam mirabile Commentarij contulistis in formulam? at hosce Commentarios quam speciosis Titulis exornabant! fuit qui Libros Θεολογουμένων *inscriberet. alij Indigitamenta, Rituales, & Augurales Libros, Commentarios sacrorum, Rerum diuinarum, Religionum, Pontificalium Quæstionum. alii alia, propter quæ curioso Lectori non respondere vadato, & perdere litem operæ precium esset. his affinia fuerunt famosa illa Gnosticorum, & Carpocratianorum dogmata, quibus humano semini veluti rei sacræ cultus accessit, & pecudum more promiscui concubitus recepti. & hinc natum videtur, vt Fronto quidam perfrictæ frontis homo obiecerit Christianis incesti conuiuii notam, & adorata Sacerdotis virilia, quod tamen Vir Illustrissimus ad*

lib. 5. aduers. Gent. Asclepiades Mendesius apud Suet. Pontificales libri apud Prob. I Geor. & Arnob. lib. 2. Cēsorin. de die Nat. c. 7. Cic lib. 1. de diuin. Festus. Nectere. Macrob. li. 3. Saturn. Epiphanius. Clem. Alex. lib. 3. Strom. Theod. Hæret. fab. lib. 1. Apud Minuc. Fel. Cæsar. Baro. to. 1. Annal.

Exomologesin acute retulit: & quidem hæc omnia hæreticis sollemnia, nomini Christiano odium & inuidiam apud Ethnicos conflauerant. hæc obiter. Mendesius Caper a quo digressi sumus, cum multis ac formosis mulieribus includebatur, non vt cum iis misceretur, vt nuper coniecit Vir doctissimus, sed forsan in gratiam peruigiliorum, quæ apud Gentem superstitiosam vt reliqua omnia inualuisse facile arbitramur. cuius rei extant apud Auctores plerosque non obscura vestigia. at his quæ supra diximus videntur aduersari Theodoreti verba quæ sunt; ταύτῃ δὲ τὸν Ἆπιν τὸν βοῦν δῆ λέγω Αἰγύπτιοι τρέφουσίν, τῷ δὲ Μένδην τῷ ἡλίῳ. *auget dubitationem Interpres, qui hæc ita vertit. huic (Lunæ) Apin Bouem ita dictum Aegyptii nutriunt: Soli vero Hircum, quem vocant Menden. at non* ΜΕΝΔΗΝ *sed* ΜΝΕΥΙΝ *legi & m. s. Codices & ratio postulant, vt & vidit FR. SYLBVRG. Vir doctus, & Reipublicæ litterariæ amans. vocem vero Hircum interpretem sibi habere iubeamus, qui de suo largitus est. quamquã si hosce commentitios Deos ad indigestam illam congeriem de qua in præfatione egimus, redigere velimus, nihil probibeat Soli Menden sacrum esse. at ridicula hæc numina, Apis videlicet cum Hirco, ita videntur fuisse hominum sermonibus celebrata, vt Maximus Tyrius nescio cuius meminerit, qui ex Europa nauigauit in Asiam, vt præter cætera* ἢ βοῦν, ἢ τράγον *videret. De Cercopitheco*

Plutarchus in Gryllo.

Serm. 3.

Serm. 6.

pitheco satis alias. nunc de Arula bipede vt videtur; in qua stat Vrceus e Silanis duobus aquã in modiolos effundens Vrceo superne infixa Crux Sarapidem notat, in cuius adytis hoc signum olim compertum diximus Modiolos ad eundem pertinere iam pridem ostendimus: at Sarapis per Aquæ effusionem consueuerat excitari. in Osiridis pompa vas aquarium præcedebat; in Isidis amphora quam hydriam videtur appellare Vitruuius. de Canopo, quẽ hieracosphynx amplexatur, & præferre videtur, præter Poetas, apud quos frequẽs eiusdẽ mentio est, ita Eusebius lib 2. histor. Eccl. apud Rufinum: ipsius (Canopi videlicet) simulachrum pedibus perexiguis, attracto collo, & quasi sugillato, ventre tumido in modum hydriæ, cum dorso æqualiter tereti formatur. Epiphanius præter hæc affirmat Canobum Menelai Gubernatorem, eiusdemque vxorem Eumenuthin Alexandriæ sepultos; coli ad Ripam Maris XII. ab Vrbe lapide; in ostio uidelicet Canopico, de quo Veteres Geographi consulendi, Strabo præsertim, qui & ab Eiphanio in locorum interuallo discedit, & cum ipso Canopitarum mores, & sacra luxuriæ, nequitiæque comperta scribit. Aristides tamen nobilis ille Sophista ex Aegyptii Sacerdotis sermone serio negat Canobũ a Menelai Gubernatore nomen traxisse. multis enim ante sæculis, quam appelleret eo Menelaus id nominis ei loco fuisse. eundem huius uocis sonum aliter atque Græci effe-

Porphyr. li. 4 de abstin.
Plutarchus.
Appul. li. 11. Metam.
In Prohem. lib. 8.
In Ancorato.
Lib. 17. vidẽdus & Eunapius in Aedesio.
In Aegyptiaca.

rant, pronunciasse; vt huius forsan loci sit quod monuit Quintilianus, Ciceronem Canopitarum exercitum dixiße, at ipsos Canobon vocare. vocabuli interpretamentum idem ille Sacerdos aiebat eße aureum solum, ea ratione (si diuinare licet) quod ibi olim ante Alexandrum mercatorum conuentus ageretur. supradictis calculum adiecit Plutarchus, qui improbat Canopum Gubernatorem appellantes. & hæc speciose magis dicta, quam vere. cum enim ethnici homines viderent detegi Christianorum scriptis quicquid ipsi olim veluti sacrum coluerant, vt veritati obicem opponerent rem alio trahere conabantur. frangit hic sese limbus vergens ad inferiorem partem, in qua notandus videtur Leo procumbens cum arietinis cornibus, apiceque Lunari. quæ omnia non incommode interpretari possimus si dicamus Lunam non nisi post occidentem Solem conspicuam esse. vt mißas faciamus toties inculcatas Solis, & Lunæ; Osiridis & Isidis relationes. restant in hoc limbi segmento Siren cum alis quaternis, Hieracosphynx alata, & Ibis, quam graphice delineauit Cicero his verbis, Ibes maximam vim Serpentium conficiunt cum sint aues excelsæ, cruribus rigidis, corneo proceroque rostro. fuit hæc Isidi sacra Auis, tum quia ad Lunæ rationẽ, quam pennarum etiam varietate exprimit, oua fingit; tum quia tot diebus oua excludit, quot Luna crescit & decrescit. eiusdẽ intestinum Luna deficiente comprimitur. ad hæc extra Aegypti fines non progreditur, exportata vitam

lib. 1. instit. cap. 5.

Aristoteles lib. 2. de re familiari.

Lib. 1. de Natura Deor.

Aelian. li. 2. hist. an. c. 38. Plutarchus, & Clem. 5. Strom.

Aelian. li. 10. cap 30.

citius, quam patrij soli desiderium abijcit. Consacrationis causa fuit vtilitas. Serpentibus enim alatis ex Arabia in Aegyptum aduentantibus obuiam procedens eas conficit, earumque oua disperdit, vt patet ex Herodoto, Plinio, Solino, Iuuenale. qua potissimum de causa capite pœnas luebat qui etiam imprudens Ibin occidisset ait Herodotus, qui sanctionem hanc etiam ad Accipitrum necatores protendit. de Ibide testatur eadem Diodorus, additque oculatus testis eandem pœnam manere æluri etiam inuoluntarios interfectores. adiungit Cicero V. Tusculana Aspidem, Canem, Crocodilum. vere ergo Pomponius Mela, colunt (Aegyptij) effigies multorum animalium, atque ipsa magis animalia: sed alij alia, adeo vt etiã quædam eorum per imprudentiam interemisse capitale sit. hac superstitione prudenter vsus est Cãbyses dum Pelusium oppugnaret. cum enim Aegyptij missilibus eius exercitum vexarent, is κύνας, πρόβατα, αἰλούρους, ἴβεις *ante agmen vtili consilio collocauit. Aegyptij enim iaculari destiterunt. tot vero labores Ibis incassum obibat, si vera sunt quæ prodit Theophylactus Simocatus homo Aegyptius, Aegyptios videlicet eiusdem ouis insidiari, ne scilicet cum veneniuora sit malum aliquod pariat. Ibis pollutas aquas eo vsque refugit, vt nõ alia sese abluerent aqua Sacerdotes quam ea, cuius auis hæc bibendo puritatem approbasset. cum Crocodilo eas inimicitias gerit, vt eiusdem pennarum contactu, si Aeliano credimus, Crocodilus statarius efficiatur. Simocatus vero*

Lib. 2.
Lib. 1. par. 2. cap. 4.
Lib. 1. c. 4.
Poliæn. li. 7. Strateg.
Quæstio. Phys. 14.
Plutarchus.
Aelian. li. 7. cap. 40.
Lib. 10. c. 30.

ro idem de Serpentibus scribit, cuius testimonio libens subscribo, cum inter Ibin, & serpentes magnæ intercedant, eæque naturales vt diximus inimicitiæ. vsum insuper Clysteris inuexit, & inter sacras scalpturas multiplici argumento recepta est. ideoque in tot benefactorum gratiam prope Hermupolin mansio fuit, quæ ab Ibide nomen duxit. his vt par erat perpensis mirum non erit quod Cornel. Strabo notauit, Alexandriæ ad fastidium vsque Ibides frequentes fuisse. præter Ibin Aspis, cui præter Isidis caput, Alæ quoque alienæ adiectæ sunt. quæ species facit, vt mihi succurrat modo Dracunculus ille, quem Alexander Abonotichita egregius ille impostor in mimicæ diuinationis vsum comparauerat. & quidem, vt obiter moneamus, Plani illius festiuæ imposturæ aliquid commune habent cum oraculo Iouis Heliopolitani, quod absentibus, non resignatis codicillis, rescribebat. ducit agmen huiusmodi bestiarum Gallina, siue ea Mauritana, siue Meleagridum e genere sit, quæ cum Alis expansis, & Vropygio, caudaque eam sacræ Vestis speciem pene repræsentat, quam Pluuiale vocant ab antiquorum Penula desumptam. Deflectit hic iterum Limbus vt infimam Tabulæ partem ambiat. ibi inter cetera eminet Orus decumbens in lecto, quem Callixenus Rhodius Sphingopedem apud Athenæum appellaßet: sub lecto Canopi tres, Canis seu Lupi, Accipitris, & Hominis capite insigniti. de Cane inferius: nunc de Lupo (si tamen is Lupus est) agemus

Cicero li. 2. de Natura Deor. Plin. lib. 8 c. 27. Antoninus itinerario.

Lib. 17.

Apud Lucianũ in Pseud.

Macrob. li. 1. Sat. c. 23.

Lib. 5.

mus. Delphi Lupum animatam Solis imaginem olim venerabantur, quia hoc animal, vt exponit Macrobius, omnia corripit ad instar Solis, qui radiorum vi omnia ad se trahit. hinc Apollinis Lycij cognomentum. hinc Aegyptiorum Lycopolitana superstitio Apollinem, & Lupum pari prosequentium cultu. vnde natum vt Lycoctonon herbam in Aegyptum importari vetuerint. hinc Lycos oppidum, & Lycopolitis præfectura. Græcis tamen aliter visum, qui Apollinem Luporum interfectorem coluerunt. hisce transuectis accedit Bos fœmina ni fallor, quæ vt ait Solinus Api ostenditur in anno semel: & ipsa non absque certis insignibus. quæ vt inuenta, & oblata est, eadem die statim neci datur. suadet Gallina quæ expansis alis ita dorso eiusdem, vt Isidis vertici insidet. præter hæc in Hermopolite nomo Veneri Sacram Vaccam venerabantur. in vniuersa Aegypto Boues fœminas in Isidis gratiam colebant. hæc minimo excipit interuallo Auis procumbens cum Osiridis capite, quam si Ibidem esse fateamur, indicio erit non absque Dei munere & mente ferri Ibides in exitium anguium pinnatorum. Androsphinx hanc contuetur, vt rem forte mysteriorum ambagibus inuolutam indicet. & sane in hoc Monstro nouum quidpiam cernimus, barbam videlicet, cuius in tota Mensa nullibi vestigium extat. nisi dicere libeat id in Hirci gratiam præstitum fuisse, quem turpe erat inter imberbes Apparitores conspici, imo maius miraculum videtur barbam Hirco demptam fuisse,

Aelian. li. 12. cap 37.

Lib. 1. Satur. cap. 17.
Aelian. li. 9. cap. 18.
Iohan. Cassian. lib. 4. de instit. renūc. cap. 23. Plin. lib. 5. cap. 9.
Phurnutus, de Natura Deor. Iulia. Aurel. de cognomin. Deor. lib. 1. cap. 4.
Cap. 35.
Aelian. li. 10. cap. 28.
Herodotus lib. 2.

Sti-

Stipatoribus non item. vt cumque sit, in Cymba, quæ superiori illi e regione respondet, cernimus bicipitem Hircum, qualem Bocchori apud Aegyptios regnante extitiße scribit Aelianus. & nisi iam dudum parum firmas coniecturas ablegaßemus, non deessent speciosa saltem argumenta, quibus hunc Aegyptiorum Ianum eße aßereremus. Cymbæ tutela sunt Perseæ fructus, Accipitris caput, & sacra Serpens, quæ omnia Osiridem indicant, qui vtrobique Portitoris vicem gerat. accedunt Phœnicopterus, Isidis apex & ante Cercopithecũ genua flectens Anubis, mox Scarabeus *cum Osiridis capite, quod vnum ad implendam fabulam deerat. idem caput ornant Isidis insignia eo mysterio, de quo superius verba fecimus. Scarabeum excipit Canis, cuius ope Isis maritum conquisiuit. ideoque Canes præire pompam in eiusdem festo consueuerunt. addamus ex Aeliano cœlestis canis exortu Nili alluuionem incipere, quam nullis non lætitiæ generibus Aegyptij excipiebant, vt ex Aristeneto Rhetore narrat Nonnus, cui subscribunt Eusebius, & Heliodorus, qui scribit Nilum, quem ipse Osiridem appellat ab ijsdem pro Deo coli. quod cernimus, & in veteri nummo apud* IOH. MOCENICVM *Patric. Venet.*

Lib. 12. hist. an. cap. 3.

Diodorus Sicul. lib. 1. par. 2. c. 4.

Lib. 10. c. 46.

Ad II. inuectiu. D. Nazianz.

Lib. 4. de vita Cõst. c. 25.

lib. 9. Aethiopic.

Vt

ut apposite cecinisse videatur Parmeno Byzantius apud Athenæum. Lib. 5.

Αἰγύπτιε Ζεῦ Νεῖλε

Nec deerant qui crederent Isidis lachrymis Nilum augeri, ut ex homine Phœnice se inaudiuisse testatur Pausanias. scribit autem Iohannes Leo Afer etiam nunc in Aegypto manere ob Nili peractam feliciter alluuionem festos dies septem illi Genti celebres, quos ab antiquorum ritu manasse & ipse notat. de Memphyticis canibus, ut ad semel cœptam narrationem redeamus, mirum quidpiam refert Aelianus in commune prædam exponere, & Deorum simulacra, quod & Horapollo de omnibus notauit, inconniuentibus oculis intueri. Plutarchus vero scribit canem Mercurij nomine Aegyptiace appellari. id fuit Ciceroni, & Lactantio Thoth, vel Thoyt, Eusebio Taaut, facili & recepto transitu vocalium AV in O. eius vocis vestigium etiam hodie Aegyptij retinẽt. ut enim mihi narrare consueuit V. Exc. PROSPER ALPINVS, *Aegyptij ut Canes ad diripienda proposita cibaria prouocent inclamare consueuerunt Tao, Tao. imo coniicere licet hinc manaße*

In Phocic.
lib. 7. c. 18.
lib. 1. c. 39.
li. 3. de Nat. Deor.
lib. 1. de fal. rel. cap. 6.
lib. 2. præp. Eu. cap. 6.

vernaculam vocem To, To qua canes interdum allicimus. neque vero ab instituto nostro alienum erit si mendacij arguamus Plutarchum, qui Canem refert diuinos honores amisisse, quod Apidis a Cambyse proiecti cadauer depastus esset. vt enim Herodotum missum faciamus, qui disertis verbis scriptum reliquit, Apin Cambyse inscio tumulatum, cum sauciatus femur in templo iacens extabuisset; quod ad Canem attinet, præter Diodorum, & Iosephum, satis aperte cecinit Iuuenalis.

De Iside, & Osiride. Lib. 5. lib. 2. contra Apion.

Sat. 15.

— Oppida tota Canem venerantur —

Huius gratiæ data sunt Cynopolitis Nomos, & κυνῶν *oppidum prope Thmuin, vbi Anubis colebatur, canibusque honor & sacra cibaria constituta erant. in postrema limbi sectione occurrunt adspectanda Mneuis, aliusue quispiam e sacrorum Taurorum numero. inde Anubis, seu Mercurius. Scorpius dein Isidis caput gerens, & humanas chelas, ad indicandum, vt ego quidem sentio, charitatis nexum inter Isidem, & Anubin. Themis enim Philologiæ nuptum eunti in Tabella Mercurij argumentum obtulit minitantem Nepam. postremo adest Osiris Hippopotamum hasta veluti confecturus. Hippopotamus vero apud Hermupolin Typhonis symbolum fuit, concinne ad eius immane Naturam, cum in Equo Nilotico, quem Elephantum Aegyptium appellat Achilles Statius, parricidium, & incestum notauerit Horapollo. is tamen in Nomo Papremitano cultus est, ne scilicet præclara bestia tot immanibus*

D. Hiero. in Esai. Itiner. Antonini Plinius lib. 5. cap. 9. Strabo lib. 17.

Marcian. capella li. 2. de Nupt. Phil.

Plutarchus.

Lib. 4.

lib. 1. c. 56. Herod. lib. 2

nibus feris inuideret. Typhonem insuper apud Aegyptios expressit Asinus, quem ideo Coptitæ male habebant. & vt ex Plutarcho adnotauit Aelianus, Busiritæ, Abydeni, Lycopolitæ tubæ clangorem, vt asinino ruditui persimilem oderant. huc referenda Minucij Fel. verba; nisi quod vos & totos Asinos in stabulis cum vestra Hippona consecratis, & eosdem Asinos cum Iside religiose deuoratis. ita capienda illa Appuleij, depelle Quadrupedis diram faciem, & pessimæ mihique detestabilis iamdudum belluæ istius corio te protinus exue. Festiue autem Ochus Persarum Rex, qui cum se ὄνον *ab Aegyptijs vocari intelligeret, Apidi quem mactauerat Asinum substituit, & coli iussit, malo tamen euentu. Bagoas enim, seu Vagao Aegyptius, Spado Regius patrij numinis contumelia irritatus Regem interfecit, Felibusque discerpendum proiecit, vt Isidis iniuriam sacrum Isidi animal vlcisceretur.*

Plutarchus. lib. 10. c. 29.

lib. 11. vbi & nefandū Asini tegmen appellat.

Plutarchus, & Aelianus loc. cit. & lib. 4. de var. hist.

Aelian. li. 6. var. hist. Sulpic. Seuer. lib. 2. histor. sacr.

AVCTARIVM.

EMblemata hæc mi Lector in Aceruum quem vides eo instituto congessi, vt rerum superius explicatarum series ne disrumperetur. quędam ibi apponere, prout res poscebat, necesse habui: feci tamen cum modo & parce si copiam spectemus. quę nunc tibi dantur commentario nostro adiunges si operæ præcium videbitur. si minus abiunges ego certe selecta, & edecumata in medium attuli, factura dubio procul ad eorum Palatum, quibus Explicatio hæc mea sapiet aliquantisper. Sectariorum veterum Hieroglyphica, nugas verius, adiunxi permotus doctorum Virorum adhortatione, & impulsus exemplo Illustrissimi Viri CÆSARIS BARONII Card. qui historiam anni cxx. scalpta huius generis Amethysto exornatam voluit, & locupletatam. & sane plerique Principes eius scolæ, qui nomine tenus Christiani olim iurarunt in magistri Diaboli verba, Aegyptij natione fuerunt. in his Marcus, qui Hispanias infecit; Basilides magister luxuriæ, turpissimorumque complexuū; & Carpocrates inquinati, & cœnosi dogmatis assertor. alij Aegyptiorum doctrinis imbuti, vt Cherintus pestilens

illc

ille nouator. vt minime mirum videri debeat ſi Lotum, Harpocratem, & reliqua Aegyptiorum ſomnia in eorundem symbolis conſpiciamus. nec defuerunt qui Pythagoræ & Platonis axiomata ex Aegypto plurimum exportata in vſus conuerterent dogmatum inſanorũ. talis Valentinus, cuius egregiæ contemplationi acceptos ferimus multiplices illos Aeonas, Acamoth & Iao monſtroſa nomina. & puerorum muliercularumque inania terriculamenta. tales Seleucus, & Hermias Galatæ, qui DEO Optimo Maximo actui puro, ſummo enti, & Materiæ impuræ potentiæ, infimoque pene dixerim non enti, æternitatem eandem tribuerunt. Deliria hæc ſatis ſuperque confutarunt Irenæus, Epiphanius, Philaſtrius, Auguſtinus, Tertullianus, Theodoretus, alijque quorum laudatos labores quotidie magis magiſque admiramur ſanctiſſimi & doctiſſimi Viri. eorum illuſtria ſcripta obſcura hæc e tenebris in lucem euocabunt, in qua veteris hiſtoriæ amantes verſabuntur cum fructu & delectatione. mihi ſat erit hęc veluti digito commonſtraſſe, & excitaſſe alios ad Eccleſiaſticæ hiſtoriæ non minimam acceſſionem qua corrigendam qua illuſtrandam.

F I N I S.

